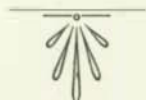

Beretning

om

Arbeidernes faglige landsorganisations virksomhet i 2. halvjaar 1907.

Fra sekretariatet ved Ole O. Lian.

Kristiania
Arbeidernes Aktietrykkeri
1908

I sidste halvaar av 1907 har sekretariatet havt 20 møter. Desuten har der været avholdt 1 hovedstyremøte. I dagene 10.—13. septbr. avholdtes landsorganisationens 5. kongres i Kristiania. Protokollen over forhandlingerne ved denne kongres er trykt i et antal av 2500 ekspl. og tilsendt forbundene og de enkeltvis tilsluttede foreninger i et antal svarende til 3 eksemplarer til hver avdeling.

Indtil kongressen bestod sekretariatet av følgende: Ole O. Lian, formand, Kristen Tørres, sekretær, Sverre Iversen, Rich. Hansen, M. Ormestad, Joh. Johnsen, M. Nygaard, H. Pettersen og A. Stenberg. Som tilforordnet fra arbeiderpartiet møtte d'hr. Edv. Svendsen og Jonas Nygaard. Som lønnet forretningsfører fungerte hr. G. Sethil.

Ved kongressen i septbr. valgtes følgende til medlemmer av sekretariatet: Ole O. Lian, formand, Sverre Iversen, viceformand, Rich. Hansen, H. Pettersen, M. Ormestad, P. Aarøe, G. Sethil, Arnt Aamodt, M. Christoffersen og M. Nygaard. Suppleanter: P. Myhre, A. E. Gundersen, L. Svendsen, Kr. Tørres, G. Ousland og E. Svendsen. Fra Det norske arbeiderparti er tilforordnet Edv. Svendsen, suppleant Jonas Nygaard. Som sekretær har sekretariatet valgt hr. G. Sethil.

Den 1. november tiltraadte formanden helt stillingen i landsorganisationen, og den midlertidige ordning med hr. G. Sethil som forretningsfører ophørte.

Som tilforordnet til arbeiderpartiet valgtes Arnt Aamodt og Ole O. Lian.

Laan til Folkets hus.

I sekretariatets møte 4. juli forelaa fra De samv. fagforeningers forretningsutvalg følgende skrivelse:

„Kristiania, juli 1907.

De samvirkende fagforeningers forretningsutvalg paa vegne av nævnte organisationer tillater sig herved at andra det ærede sekretariat om optagelse av et laan stort kr. 10,000.00 — ti tusen kroner — av landsorganisationen. Det skal anvendes til fuldførelse av Folkets hus i Kristiania. Grunden for dette laans optagelse er, at endel foreninger ikke har set sig istand til at indfri de paa dem ilignede aktier og dels, at flere foreninger har bevilget efter et forlitet medlemsantal. Og naar

vi andrar landsorganisationen gjennom det ærede sekretariat, saa er det fordi alle andre utveie til reise til fuldførelse av huset er stengt for os.

Som garanti for nævnte laan stiller vi den av forretningsføreren i møte med sekretariatet nævnte utlodning. Likeledes er vi villige til at gi Dem en tinglæst obligation i huset efter nuværende laan stort kr. 220,000. Likesom det skal være forretningsutvalgets opgave at indsamle og avsette alle de midler de kan faa, saa at laanet snarest mulig blir betalt. Likeledes skal dette bli det første laan som tilbakebetales.

Forøvrigt henviser vi til den muntlige meddelelse vor forretningsfører i møte den 3. ds. hadde med sekretariatets medlemmer.

I haap om at sekretariatet imøtekommer dette vort andragende, tegner

ærbødigst

i forretningsutv. for De samv. fagforeninger

B. Bergendahl,

forretningsf.

Samtidig med dette andragende fulgte en detaljeret oversigt over Folkets hus's finansielle stilling 1. juli 1907. Av denne — som var git paategningen „gjennemset og befundet tilfredsstillende“ av husets arkitekt, hr. Harald Olsen — fremgik, at der tiltrængtes til byggearbeidet ialt kr. 46,000.00. De enkelte poster var specificerede og til uforutseede utgifter var opført kr. 4,800.00. Som indtægter var opført utestaaende paa aktier kr. 16,000.00 og laan av Christiania bryggeri kr. 30,000. Imidlertid var det umuligt i en fart at kunne inddrive de utestaaende 16,000 paa aktier (særlig av den grund. at den store lockout netop la sterkt beslag paa medlemmernes ydeevne) og man stod i fare for at arbeidet maatte stanse. Man kunde nemlig heller ikke disponere over bryggeriets laan, idet dettes givelse var avhængig av, at arbeidet var ført tilstrækkelig frem ved egne midler. Husets arkitekt skulde overfor bryggeriet avgi en erklæring i saa henseende. De samvirkende fagforeningers forretningsfører erklærte overfor sekretariatet, at før der kunde være haap om at erholde laanet, maatte der skaffes penge til at føre arbeidet videre, og forela en skriftlig meddelelse fra husets arkitekt, hr. Harald Olsen, hvori denne utalte, at han ikke kunde avgi den av Christiania bryggeri forlangte erklæring, før arbeidet var ført længere frem ved egne midler. Der fremholdtes ogsaa sterkt, at alle utveie nu var stengt, og at landsorganisationen her maatte træ støttende til. Under hensyn saavel til husets vanskelige stilling, som til de uheldige virkninger det absolut maatte forutsættes at ville ha, om byggearbeidet skulde stanse, besluttet sekretariatet at yde laanet. Man tok herunder likeledes hensyn til, at en stansning eventuelt ogsaa vilde medføre direkte økonomisk tap, foruten den moralske svækkelse som vilde bli følgen. Et medvirkende moment var det ogsaa, at det var forutsætningen, at Den skand. arbeiderkongress saavel som landsorganisationens kongress skulde

holdes i organisationernes eget hus. Tidspunktet for disse kongressers avholdelse var av denne grund utsat til september maaned, istedetfor som oprindelig tænkt juni—juli.

Imidlertid befandt landsorganisationen sig netop paa dette tidspunkt oppe i den store strid i papir- og celluloseindustrien, og tiltrods for, at der ikke var mangel paa penge i landsorganisationens kasse, fandt man det sikrest for alle tilfælder at opta som laan et beløb svarende til den sum, som trængtes av Folkets hus. Dette laan ydedes med beredvillighet av landssekretariatet i Sverige. Det maa her være anledning til at faa uttale en varm tak til vore svenske kamerater for den maate, hvorpaa de optraadte i denne sak. Straks striden i celluloseindustrien var endt, blev laanet tilbakebetalt med paaløpne renter.

I slutningen av november indløp atter følgende andragende fra forretningsutvalget for De samv. fagforeninger i Kristiania:

„Fra

Forretningsutvalget i De samv. fagforeninger.

Til

Sekretariatet for Arbeidernes fagl. landsorganisation!

Vi tillater os herved at andra det ærede sekretariat om et laan til Folkets hus av kr. 25,000.00 — fem og tyve tusen —, hvilket er den sum som tiltrænges for at avvikle den gjæld, som fremdeles er udækket samt fuldføre, hvad der er nødvendigt for at faa bygningen i fndd repræsentabel og brugbar stand.

Det ærede sekretariat anmodes velvilligst om at sætte rentefoden av laanet saa lav som mulig.

Vor forretningsfører vil være til tjeneste med alle detaljerte oplysninger, som maatte ønskes vedrørende bygningen.

Kristiania, 26. november 1907.

H. Jensen, W. Christensen. A. Schultz. Oscar Pedersen.
formand.

M. Michelsen. B. Bergendahl, K. Hagemann,
forretningsf. f. t. sekretær.

Saken behandledes i sekretariatets møte 26. novbr. De samv. fagforeningers forretningsfører fremla her en specificeret oversigt over husets stilling. Av denne fremgik, at der til betaling av forfalden gjæld og anskaffelse av det nødvendigeste til husets fuldførelse trængtes endnu kr. 33,000.00. Som indtægter var opført leie (for 1907) kr. 6,000.00 og rest paa aktier og ekstrakontingent kr. 2,000.00, ialt 8,000 kr. Der tiltrængtes altsaa endnu et beløb av 25,000 kr. Det viste sig saaledes, at de i juli opsatte beregninger ikke hadde holdt stik, og at man nu stod i en meget vanskelig stilling saavel overfor husets kreditorer som overfor husets endelige fuldførelse, der i virkeligheten avhang av, at disse penge *straks* kunde tilveiebringes. Andre utveie til at skaffe penge fandtes efter forretningsutvalgets og forretningsførers utsagn ikke, alle andre utveie var forsøkt. Sekretariatet besluttet

da at sammenkalde landsorganisationens hovedstyre til møte og at forelægge saken for dette, ledsaget av følgende indstilling:

„Landsorganisationen yder De samvirkende fagforeninger, Kr.a, et laan til fuldførelse av Folkets hus, stort 25,000.00 — fem og tyve tusen kroner.

Som sikkerhet for dette laan og for de tidligere laante 10,000 kroner utstedes en 5 pct.s pantobligation i Folkets hus, stor kr. 35,000.00 — fem og tredive tusen kroner.

Laanet gis paa betingelse av, at forretningsutvalget ansætter sakkyndig bistand til gjennomgaaelse av husets regnskaper og til at opsætte fuldt betryggende status. Likeledes at der for sekretariatet snarest mulig blir forelagt en av sakkyndige utarbeidet og attestert oversikt over det igjenværende arbeide. Før denne betingelse er etterkommet utbetales ikke mere end kr. 10,000.00 av laanet paa 25,000.00.

Sekretariatet erholder ret til at sende en repræsentant til De samvirkende fagforeningers forretningsutvalg og en repræsentant til den lovkomite, der eventuelt vil bli nedsat til revision av De samvirkende fagforeningers love.“

Fredag den 29. november holdt hovedstyret møte til behandling av saken. Ved voteringen vedtokes sekretariatets indstilling enstemmig.

Efter endel yderligere konferencer mellem sekretariatet og forretningsutvalget for De samvirkende fagforeninger mottoges følgende skrivelse, dateret 10. december:

„Til
Sekretariatet for Arbeidernes faglige landsorganisation.

Vi skal herved tillate os at meddele det ærede sekretariat, at vi efter den stedfundne konference mellem sekretariatet og forretningsutvalget finder, at vi kan akseptere de av hovedstyret opsatte betingelser for laanet til Folkets hus.

Da det imidlertid kræver endel tid at faa istandbragt hvad betingelserne kræver, skal vi faa fastslaa, hvordan dette vil bli ordnet:

Forretningsutvalget vil sammenkalde byggekomiteen paa hurtigste varsel og anmode denne om inden 20. december at forelægge for sekretariatet en av sakkyndige gjennomgaaet oversikt over det igjenværende arbeide.

Der vil straks bli gaat igang med opsættelse av regnskap og status. Ved siden av forretningsføreren og revisorer vil hertil ogsaa bli antat en fagkyndig mand. Fuldt utarbeidet status og revideret regnskap skal foreligge for sekretariatet senest 1. februar 1908.

Forretningsutvalget har besluttet at nedsætte en lovkomite paa 5 (7) medlemmer til at revidere De samvirkende fagforeningers love. Sekretariatet anmodes om at utnævne et medlem av denne komite.

Ved lovenes behandling i komite og repræsentantskap vil forretningsutvalget fremholde nødvendigheten av, at sekretariatet faar ret til en repræsentant i forretningsutvalget.

Idet vi altsaa hermed har godkjendt de betingelser, som hovedstyret har opstillet for laanet, tør vi anmode sekretariatet om at utbetale beløpet efterhvert som behovet tilsiger det.

Kristiania, 10. december 1907.

Med solidarisk hilsen
i forretningsutvalget for De samv. fagforeninger

<i>H. Jensen.</i>	<i>Oscar Pedersen.</i>	<i>M. Michelsen.</i>	<i>A. Schultz.</i>
	<i>B. Bergendahl,</i>	<i>K. Hagemann,</i>	
	forretningsf.	f. t. sekretær.	

Denne forretningsutvalgets beslutning er senere godkjendt av repræsentantskapet for De samvirkende fagforeninger. Av laanet er, som det vil sees av regnskapet, utbetalt 30,000 kroner. Naar de igjenstaaende 5000 kroner er utbetalt, vil pantobligationen bli ordnet.

Som sekretariatets repræsentant i lovkomiteen er valgt hr. Sverre Iversen.

Den 7. skandinaviske arbeiderkongress.

Til sammen med repræsentanter for Det norske arbeiderparti at forberede den skandinaviske arbeiderkongress var av sekretariatet valgt d'hr. M. Ormestad og Ole O. Lian. Av partiet var valgt d'hr. Chr. H. Knudsen og Magnus Nilssen. Denne komite utarbeidet dagsorden og forretningsorden samt ordnet alt fornødent i anledning kongressen, som avholdtes i Kristiania i dagene 6.—8. september. Efter ansøking fra komiteen fik man kommunestyrets tilladelse til at benytte kommunelokalet til kongressens møter mot en godtgjørelse av kr. 50.00 pr. dag. Folkets hus blev nemlig ikke, som forutsat, færdigt saa betids, at kongresserne kunde holdes der. Protokol over denne kongress, indeholdende samtlige de til kongressen utarbeidede beretninger og de vedtagne beslutninger er trykt i et oplag av 6000. Til at dække de ved trykningen forbundne utgifter har komiteen besluttet, at protokolens pris **sattes** til 25 øre, og er meddelelse herom utgaat til organisationerne med anmodning om at indsende bestillinger. Der er ialt inkommet bestillinger paa ca. 5000. Protokollen distribueres fra arbeiderpartiets kontor. Indtægterne ved kongressen (repræsentantavgiften) utgjorde kr. 1410.00 og utgifterne ialt kr. 3175.64. Der fremkom altsaa et underskudd stort kr. 1765.64. Dette underskudd er fordelt med en halvdel, kr. 882.82 paa landsorganisationen og den anden halvdel paa arbeiderpartiet.

Den internationale fagforeningskonference.

Som repræsentanter til den internationale fagforeningskonference, som avholdtes i Kristiania i dagene 15. og 16. september, var av sekretariatet valgt Rich. Hansen og Ole O. Lian. Konferencen holdt sine møter i Medicinske selskaps lokaler, som var leiet for anledningen.

Fra England møtte d'hr. A. Geel og Pete Curran, fra Belgien Huysmans, fra Holland M. Oudegest, fra Danmark M. Olsen og F. Madsen, fra Sverige H. Lindqvist og E. Söderberg, fra Tyskland C. Legien og J. Sassenbach, fra Østerrige Hueber og Zulavski, fra Ungarn S. Jaszai, Fra Finland Vartiainen, fra Italien A. Cabrini.

Konferencen behandlede følgende spørgsmål: Optagelse av statistik over arbeidstidens længde i de forskjellige lande, regulering av indvandring gennem arbeidsformidling fra organisationernes side, sjømændenes organisation, forholdsregler til at forhindre import av streikbrytere fra andre lande, international overenskomst angaaende forbud mot anvendelse av sundhetsfarlige stoffe i industrien, indsamling og utgivelse av bestemmelserne for de internationale centralbureauer og gjensidigheten mellem broderorganisationerne i de forskjellige lande. De paa konferencen førte forhandlinger vil bli utarbeidet av det internationale faglige sekretariat i Berlin og indtat i den 4. internationale beretning om fagbevægelsen. Naar beretningen utkommer, vil der saaledes bli anledning til nærmere at sætte sig ind i konferencens forhandlinger.

Til sekretær gjenvalgtes C. Legien. Det besluttedes at avholde næste konference i Wien i 1910.

Stridighetene inden malernes organisation.

I anledning stridighetene inden malersvendenes organisationer fattet landsorganisationens sidste kongress følgende beslutning:

„I betragtning av de skadelige følger en indre tvist inden organisationen avstedkommer, paalægger kongressen de stridende parter i malerfaget at la sine stridigheter avgjøre ved voldgift efter almindelige voldgiftsregler. Skulde de to stridende parter ikke bli enige om valget av voldgiftskomiteens opmand, anmodes det danske og svenske malerforbunds styrer at utse denne. Opnaar de angjældende parter ikke enighet om stridigheternes bilæggelse inden den 15. oktober førstkommende, paalægges sekretariatet at sørge for, at kongressens standpunkt blir respekteret. Skulde nogen av parterne negte at underkaste stridspunkterne voldgift eller negte at bøie sig loyalt for en voldgiftsrets avgjørelse, stempler kongressen en saadan holdning for stridende mot alle organisationsprinciper, og gjør vedkommende sig fortjent til at sættes utenfor al forbindelse med arbeidernes organisationer — politisk som fagligt.“

Kongressens beslutning blev i skrivelse av 14. september meddelt de to parter, Norsk malerforbund og Malersvendenes landsforbund, gjennom dissers styrer. I sekretariatets møte 18. oktober forelaa meddelelse fra begge parter om, at kongressens paalæg om stridens bilæggelse ved voldgift var akcepteret av forbundenes samtlige avdelinger. — Fra Malersvendenes landsforbund hævdedes den opfatning, at da voldgiften var „paalagt“ av kongressen, ansaaes det for rigtig, at ogsaa landsorganisationen bar utgifterne ved voldgiftsretten. Sekre-

tariatet var ikke enig i den opfatning og besluttet, at utgifterne maa bæres av de stridende parter selv.

Den saaledes i henhold til kongressens beslutning etablerte voldgiftsret traadte sammen til sit første møte fredag den 1. november, og den 16. november offentliggjordes rettens kjendelse. Vi hitsætter nedenfor den av voldgiftsretten til sekretariatet oversendte protokol over voldgiftsrettens forhandlinger in extenso:

Protokol

for voldgift og tvistigheter mellem Norsk malerforbund og dettes K.r.a.-avdeling., Malersvendenes landsforbund og Malersvendenes forening i K.r.a., Malersvendenes forening i Bergen og forretningsfører E. Bergan.

Rettens medlemmer:

Advokat Ludvig Meyer, formand; boktrykker Chr. H. Knudsen, postmester A. Egede Nissen, handelsborger Joh. Regnéll, guldsmed Magnus Nilssen.

Møte fredag 1. november 1907.

Fra Norsk malerforbund og dettes Kristianiaavdeling møtte advokat Solnørdal. Ogsaa forbundets nuværende forretningsfører I. M. Winge og dets tidligere forretningsfører A. Pedersen var tilstede.

Fra Malersvendenes landsforbund og dettes avdelinger i Kristiania og Bergen samt for hr. E. Bergan møtte advokat Fr. Voss. Bergen var ogsaa personlig tilstede.

Advokaterne Solnørdal og Voss meddelte, at de av dem repræsenterete forbund og foreninger samt hr. Bergan som part i sak ved K.r.a. byret nr. 856/1905 var kommet overens om at overgi til voldgiftsavgjørelse de mellem dem værende stridigheter. Som opmand for denne voldgiftsret var de kommet overens om at vælge advokat Ludvig Meyer, likesom de ogsaa var kommet overens om at overlate til ham at bestemme de 4 voldgiftsmænd mellem forskjellige personer bragt i forslag av parterne.

Advokat Meyer valgte dernæst som voldgiftsrettens medlemmer: Chr. H. Knudsen, boktrykker og stortingsmand; Egede-Nissen, postmester og stortingsmand; Joh. Regnéll, kjøbmand; Magnus Nilssen, guldsmed og stortingsmand.

Advokaterne Solnørdal og Voss overleverte til advokat Meyer og voldgiftsretten dokumenterne i saken K.r.a. byret nr. 856/1905 og 850/1906.

Møte 4. november 1907.

Voldgiftsretten valgte som sin sekretær Magnus Nilssen, samt paabegyndte gjennomgaaelsen av sakens dokumenter og de foreliggende spørsmål.

Møte 8. november 1907.

Der blev leveret hvert av voldgiftsrettens medlemmer et eksemplar av love, ældre (for $\frac{1}{3}$ 06) og yngre, for Norsk malerforbund og dets avdelinger, overenskomster mellem Malermesternes forening og Malersvendenes forening i Kristiania og mellem Norsk malerforbunds avdeling i Kristiania og Kr.a yngre malermestres forening, ekstrakt av Norsk malerforbunds regnskap 3. kvartal 07 og Fagtidende for Malere december 1906 og januar 1907 samt kort oversigt over stridighetene inden malernes organisation fra Malersvendenes forening i Kristiania til landsorganisationens kongress september 1907.

Voldgiftsretten fortsatte sin gennemgaaelse av saken efter foreliggende dokumenter.

Maler A. Pedersen og forretningsfører Bergen forklarte sig begge om de foreliggende tvistemaal.

Forretningsførerne for Norsk malerforbund, Malersvendenes landsforbund og sammes avdeling i Bergen besluttetes indkaldt for at avgi deres forklaring.

Møte 11. november 1907.

Advokaterne Solnørdal og Voss samt forretningsfører Bergen var fremmøtt.

Bergen leverte hvert av voldgiftsrettens medlemmer et eksemplar av regnskaper for Malersvendenes landsforbund juni—september 1906 og december—juni 1907.

Advokat Solnørdal fremla et paastandsskrift og et indlægg. Voldgiftsretten svarte hertil, at den intet vilde avgjøre forinden den hadde hørt fremstillingen fra de to advokater og fra forretningsførerne for de to landsforbund.

Advokat Solnørdal avga mundtlig en utførlig fremstilling av sin opfatning av den hele strid fra dens første begyndelse.

Advokat Voss leverte voldgiftsretten et eksemplar av „Social-Demokraten“ for 29. april 1907.

Møte tirsdag 12. november 1907.

Advokat Voss fremla et forslag fra Malersvendenes landsforbund og dets avdelinger i Kristiania og Bergen til stridigheternes løsning samt 13 bilag mest vedkommende Waagaard-konflikten.

Han leverte derefter en mundtlig fremstilling av stridigheternes historie, dens karakter og dens — efter hans opfatning — bedste løsning. Han gjorde særlig med styrke gjældende, at det var i hvert tilfælde langt at foretrække at la det ene av de to forbund gaa op i det andet end at beslutte et nyt forbund til avløsning av de to gamle.

Forretningsfører Ingebrigtsen avgav dernæst forklaring. Malersvendenes forening i Bergen hadde i sin tid oversendt Norsk malerforbund dens hele daværende streikefond, kr. 752.30.

Forsaavidt imidlertid stridigheterne kunde bli løst og alle foreninger igjen kunde samles i ett forbund, gjorde Bergens avdeling intet krav paa at erholde tilbagebetalt nogen del av kontante beløp. Han fremla regnskaper for avdelingen i Bergen pr. 30—6—07.

Møte 14. november 1907.

Advokat Solnørdal fremla ett indlægg og 10 dokumenter.

Voldgiftsretten svarte til hans indlægg, at den for nærværende alene henholdt sig til, hvad den hadde svaret til hans indlægg og paa-stand av 11. ds.

Advokat Solnørdal avgav derefter i et længere mundtlig foredrag tilsvaer til advokat Voss. Han nedla saadan paa-stand:

Blokadelisten tilbagekaldes.

Advokat Voss hadde igjen ordet til et tilsvaer.

Forretningsførerne Winge og Ingebrigtsen, maler A. Pedersen og forretningsfører Bergan avga derefter forklaring. Winge fremla regnskap for Norsk malerforbund pr. 11—10—07. — Forretningsfører Ingebrigtsen fremla kopi av en del korrespondance mellem N. malerforbund og Bergens avdeling, regnskap pr. 30—6—07 for avdelingen i Bergen samt regnskap pr. 12—11—07 for Malersvendenes landsforbund. Bergan fremla regnskapsutdrag pr. 12—11—07 for Malersvendenes forening i Kristiania.

Møte fredag 15. november 1907.

Der blev fremlagt skrivelse av s. d. fra adv. Solnørdal med deri nævnte bilag og yderligere 2 dokumenter.

Likeledes blev fremlagt skrivelse av s. d. fra adv. Voss med deri nævnte bilag.

Voldgiftsretten gjennemgik derefter saken og de forskjellige strids-punkter.

Møte lørdag 16. november 1907.

Man fortsatte og avsluttet gjennemgaaelsen av saken, hvorefter følgende kjendelse avgas:

Voldgiftsavgjørelse i malersvendenes stridigheter.

1. a. Malersvendenes landsforbund indgaar fra 1. december dette aar med alle dets avdelinger i Norsk malerforbund.
- b. Alle midler tilhørende Malersvendenes landsforbund blir samtidig at indbetale til Norsk malerforbund.
- c. Indtil lovene for Norsk malerforbund er revideret paa et kommende landsmøte er det de for forbundet forut for landsmøtet i december 1905 gjældende love, der træder i kraft fra 1. december førstkommende.

Dog skal med hensyn til kontingent gjælde forbundets lov av 1. mars 1906 paragraf 3.

- d. Nyt styre for Norsk malerforbund blir snarest at vælge ved uravstemning inden de begge forbund tilhørende foreninger.

Forholdstalsvalg blir at anvende. Hvert forbund indgir forslag paa 7 mand.

Sekretariatet for Arb.s faglige landsorganisation mottar stemmelisterne direkte fra hver forening og foretar med bindende virkning optællingen. Det midlertidige forbunds styre har i tilfælde at samraade sig med sekretariatet angaaende enhver vanskelighet, der maatte opstaa i anledning avstemningen.

Det nye styre vælger selv forretningsfører, viceformand, sekretær og vicesekretær.

Indtil et kommende landsmøte anderledes maatte bestemme blir Kristiania sæte for det nye forbundsstyre.

Indtil det nye styre er organisert har forbundet sit sæte i Trondhjem, og ledes dets anliggender av et midlertidigt styre bestaaende av:

Norsk malerforbunds nuværende forretningsfører som saadann og som formand og kasserer;

2 av Norsk malerforbunds styre inden dets egen midte valgte medlemmer,

samt 4 medlemmer av Malersvendenes landsforbundsstyre inden dets egen midte valgte medlemmer.

- e. „Malernes fagblad“ blir fra sammenslutningen av det eneste organ for Norsk malerforbund.
 - f. Ethvert medlem av Malersvendenes landsforbund faar de samme rettigheter i Norsk malerforbund som de har i sit nuværende forbund.
2. a. Norsk malerforbunds Kristianiaavdeling indgaar fra 1. december førstkommande uten at erlægge nogen indskrivningskontingent i Malersvendenes forening, Kristiania.

Denne forening har — uanset tidligere foretagne eksklusjoner — at opta nævnte Kristianiaavdelings samtlige medlemmer i sit mandtal.

- b. Alle midler tilhørende Norsk malerforbunds Kristianiaavdeling blir samtidig at indbetale til Malersvendenes forening, Kr.a, og regnskap at avgi.
- c. Samtlige de under Malersvendenes landsforbund henhørende foreninger har pr. samme dag at oversende med regnskap deres streike-, syke- og forsikringskasser til Norsk malerforbund. Dog kan Malersvendenes forening i Kristiania tilbakeholde et beløp, stort kr. 789.76, svarende til den særskilte læge- og hjulpekasse, som foreningen høsten 1905 lot indgaa i dens sykekasse.
- d. Med hensyn til understøttelser av enhver art indtræder samtlige medlemmer av disse foreninger pr. samme dag i alle rettigheter i Norsk malerforbund, der vilde været en følge av, at deres forening den hele tid hadde staat i dette forbund.
- e. Norsk malerforbund kan hæve og skal beholde den hos Malersvendenes forening i Kristiania arresterte og hos byfogden i Kristiania beroende medlemskontingent, tilsammen 1205 kr.
- f. Norsk malerforbund indbetaler samtidig til Malersvendenes for-

ening, Kristiania, 1200 — tolv hundrede — kroner, hvori ogsaa er indbefattet 4 pct. rente av et tidligere tilbakebetalt laan, stort 1200 kroner.

Hermed anses op- og avgjort ethvert krav stillet under de i Kristiania og Trondhjem avholdte arrestforretninger og de ved Kristiania byret anlagte saker nr. 856/1905 og 850/1906, hvilke arrester, beslaglæggelser og retssaker derfor blir uopholdelig at hæve som forlikte.

Alle omkostninger, ogsaa de der maatte falde paa hr. Bergen, bæres av de to forbund.

3. Norsk malerforbunds Kristianiaavdeling paalægges straks at opsi overenskomsten med Kristiania yngre malermesterforening og samtidig at oversende foreningen et eksemplar av denne voldgiftskjendelse og dens motiver.

Samtlige medlemmer av Norsk malerforbunds Kristianiaavdeling har derhos straks med 14 dages varsel at opsi deres pladse og fra 1. december kun at ta arbeide paa de vilkaar, der er bestemt i overenskomsten mellem Malersvendenes forening, Kr.a, og Malermestrenes forening.

*

Grunde for avgjørelsen.

Begge de stridende parter har uttalt, at de finder det i enhver henseende mere praktisk, at *fellesorganisationen av de to forbund* foregaar paa den maate, at det ene av dem indlemmes i det andet, end saaledes at der dannes et nyt forbund, hvori de begge gaar op. Voldgiftsretten er av den samme opfatning.

Naar voldgiftsretten har bestemt, at *Norsk malerforbund* herefter skal være det eneste landsforbund for malersvendene, er dette skedd, baade fordi dette er det oprindelige landsforbund, der er organisert i sammenheng med den hele faglige landsorganisation, og fordi voldgiftsretten ikke har kunnet billige de enkelte foreningers uttrædelse og oprettelse av et nyt forbund. De burde inden rammen av deres gamle forbund med taalmodighet ha kjæmpet for at faa flertal for sine synsmaater.

Det er en følge av denne voldgiftsrettens avgjørelse, at det maa være *Norsk malerforbunds love*, som blir de gjældende for det fælles landsforbund. — Voldgiftsretten har imidlertid ikke kunnet billige, at Norsk malerforbund har forandret sine love midt under stridighetene og tildels med hensyn netop paa disse. Den har derfor bestemt, at det er de før landsmotet december 1905 værende love, som blir de gjældende. Dog maa kontingenten, tilsammen 26 kr. pr. aar, være som efter de nye love. Dette er ogsaa væsentlig den samme kontingent, som den Malersvendenes landsforbund og dets foreninger nu opkræver.

Det er endvidere en naturlig følge av den samme avgjørelse, at Norsk malerforbunds „Malernes fagblad“ herefter blir det eneste fagskrift for de norske malersvende.

Det forutsættes forøvrig, at forbundets love efter den nu stedfundne sammenslutning blir underkastet revision paa det førstkommende landsmøte.

Voldgiftsretten har bestemt, at *forbundets nye styre* skal vælges ved en uravstemning inden foreningerne, og at dette skal ske ved forholdsvalg. Foreningerne skal indsende sine stemmelister direkte til den faglige landsorganisations sekretariat, der ogsaa som en upartisk myndighet har med bindende virkning at foreta optælling og fastslaa resultatet. Avstemningen forberedes av det midlertidige forbundsstyre, som herunder imidlertid har at samraade sig med sekretariatet.

Kristiania er den eneste plads, hvor begge parter kan bli repræsenteret i forbundsstyret. Og voldgiftsretten har derfor bestemt denne by som *sæte* for det nye forbundsstyre, indtil et kommende landsmøte maatte anderledes bestemme.

Voldgiftsretten er fuldt opmerksom paa, at anordningen av *det midlertidige forbundsstyre* er litet tilfredsstillende. Forbundet vil bli ledet fra Trondhjem, mens flertallet av dets styre bor i Bergen. Ønsket om at sammenslutningen kan foretas snarest mulig har imidlertid været bestemmende. Hensynet til at medlemmerne av Norsk malerforbunds Kristianiaavdeling skal faa anledning til at delta med stemmeret paa Malersvendenes forenings forestaaende generalforsamling i Kristiania har ogsaa været av vegt.

Dette midlertidige forhold vil jo alene bli av en ganske kort varighet. Voldgiftsretten har ogsaa tænkt sig at den nuværende forretningsfører for Malersvendenes landsforbund som valgt medlem av det midlertidige forbundsstyre i denne mellemtid tar ophold i Trondhjem og er forretningsføreren behjælpelig med at ordne de nye forhold.

Voldgiftsretten har bestemt, at *den lokale sammenslutning i Kristiania* skal finde sted paa den maate, at Norsk malerforbunds Kr.a-avdeling indgaar i den langt større Malersvendenes forening i Kristiania.

Den har videre bestemt, at ethvert medlem av avdelingen skal indtas i Malersvendenes forening uten hensyn til stedfunden eksklusion. Der er ganske vist i disse stridigheter adskillig at bebreide flere av de ledende mænd paa begge sider. Men et nytt samarbeide bør ikke begynde med nogen enkelts utelukkelse. Voldgiftsretten forutsætter ogsaa, at Malersvendenes forening sørger for, at der ikke fra nogen gruppe eller noget enkelt medlem inden samme lægges hindringer i veien for de nu indtraatte medlemmers arbeide hos nogen mester i Kristiania.

Voldgiftsretten har tilkjendt Norsk malerforbund den hos Malersvendenes forening i Kristiania arresterte *medlemskontingent, 1205 kr.* Der kan vistnok være nogen tvil om, hvorvitt dette er det nøiaktige beløp av, hvad der virkelig er indkasseret paa *medlemstegn*; men voldgiftsretten har ikke fundet det av tilstrækkelig interesse at gaa dette nærmere efter.

Paa den anden side har voldgiftsretten git Kristiania malersvendes forening i Kristiania adgang til at *tilbakeholde av sin sykekasse kr. 789.76*, der svarer til det beløp, hvormed foreningen høsten 1905 lot sin særskilte „Læge- og hjelpekasse“ indgaa i sykekassen.

Endvidere har voldgiftsretten tilkjendt Malersvendenes forening i Kristiania at *erholde tilbakebetalt henimot ett tusinde kroner* (1200 kroner minus tilgodehavende renter, kr. 204.63) av det til forbundet i 1904 overførte streikefond, kr. 2621.19. Voldgiftsretten har vistnok ikke kunnet finde, at foreningen har ret til at fordre nogen saadan tilbakebetaling, da streikekassen er overført til forbundet uten noget som helst forbehold. Men man har fundet en saadan tilbakebetaling at stemme med billighet, da Malersvendenes forening i Kristiania har paa denne maate bidratt forholdsvis betydelig mere til den fælles streikekasse end de øvrige inden forbundet staaende foreninger. At den beslaglagte medlemskontingent juli—september 1905 hittil ikke er kommet Malersvendenes forenings medlemmer tilgode taler ogsaa for at billighet nu utvises.

Det følger av Norsk malerforbunds og Arb.s faglige landsorganisations hele organisationsmaate, at voldgiftsretten har maattet bestemme, at *samtlige foreninger tilhørende Malersvendenes landsforbund skal ved sammenslutningen overføre til Norsk malerforbund deres streike-, syke- og forsikringskasser.* — Det vil herefter ikke være mulig for nogen lokal forening at staa i dette forbund, medmindre dens medlemmer betaler den samme kontingent som fagkolleger paa andre pladse. Efter de mottagne oplysninger vil dette imidlertid kun berøre en av de mindre foreninger.

Norsk malerforbund har efter de av forretningsføreren meddelte oplysninger ca. 350 medlemmer og en samlet kontantbeholdning av ca. 8500 kroner. Herav i syke- og forsikringskassen ca. 4850 kroner og i streikekassen ca. 3600 kroner. *Malersvendenes landsforbund* har efter opgaver fra vedkommende forretningsfører tilsammen ca. 940 medlemmer. Det har en administrationskasse av ca. 1500 kroner, foreningerne har i sine syke- og forsikringskasser ca. 4600 kroner og i sine streikekasser ca. 5000 kroner, — alt ialt tilsammen saaledes ca. 11,100 kroner. Dettes medlemmer maa saaledes økonomisk være vel tjent med at indgaa i Norsk malerforbund. Imidlertid vil jo dette for mange av dem alene betyde, at de gjenindtræder i sine tidligere erhvervede rettigheter.

Der *kan* selvfølgelig inden den samme organisation *ikke eksistere* to forskjellige, tildels endog *motstridende pristarifer*. Voldgiftsretten har derfor maattet paalægge Norsk malerforbunds Kristianiaavdeling straks at opsiges dens overenskomst med Kristiania yngre malermesterforening, der indeholder den senest avsluttede av de to pristarifer. Den har videre maattet paalægge de enkelte medlemmer av avdelingen at opsiges med lovlig varsel deres arbeide og efter sammenslutningen den 1. december at indordne sig under den overenskomst, der den 1. mars d. a. er opprettet mellem Malersvendenes forening og Malermestrenes forening i Kristiania.

Med hensyn til den saakaldte Waagaardkonflikt maa forøvrig voldgiftsretten uttale, at den finder det uriktig handlet av Norsk malerforbunds Kristianiaavdeling, naar den indgik en særskilt overenskomst med hr. Waagaard og en del andre mestre og paa denne maate ogsaa tilkjendegav deres tilslutning til hr. Waagaards optræden overfor hans

kolleger. Selv om hr. Waagaards forhold ved hans anbud paa arbeidet ved Kunstmuseet ikke skulde likefrem kunne fældes i henhold til hans overenskomst med de øvrige Kristianiamestre, saa fortjener det paa den anden side aabenbart ikke karakteren av at ha været loyalt.

For at der nu imidlertid skal herske fred paa alle hold inden malerhaandverket, henstiller voldgiftsretten til det nye styre for Malersvendenes forening at gjøre hvad de kan for at formaa den større mesterforening i Kristiania til snarest og paa billigste maate at komme til en overenskomst med de uttraadte mestre.

Voldgiftsretten vil til slutning faa uttale det haab, at der heretter maa raade forsoning og samhold mellem malersvendene i Norge og ønsker deres fælles organisation held og fremgang.

Kristiania den 16. november 1907.

Chr. H. Knudsen. Egede-Nissen. Magnus Nilssen.
Johan Regnéll. Ludvig Meyer.

*

Møte mandag 25. november 1907.

Advokat Meyer oplyste, at der fra malerm. Waagaards advokat var fremlagt en overenskomst av 9. april 1907 med Norsk malerforbunds afdeling i Kristiania, hvorom av forbundets advokat intet var oplyst for voldgiftsretten.

Voldgiftsretten besluttet at tilskrive Norsk malerforbund og sammes afdeling i Kristiania saaledes:

„Paa vegne av voldgiftsretten i stridigheterne mellem malersvendene har jeg at henstille til Dem inden den 1. december forstk. at opsi overenskomst av 9. april 1907 med Carl Waagaard a/s.

Dette vil være saa meget mere paakrævet som det antagelig efter voldgiftsavgjørelsen av 16. ds. og den i motiverne for samme uttalte karakteristik av hr. Waagaards forhold i konflikten med hans fagkolleger vel neppe vilde være lenger mulig for Deres afdeling at bevæge nogen organisert arbeider til at fortsætte hos Waagaard. saalænge denne ikke er kommet til forstaaelse med de andre malermestre her i Kristiania.

Jeg skal i denne forbindelse forøvrig faa oplyse, at det antagelig vil lykkes at bevæge Malermestrenes forening i Kristiania til for svendenes skyld at gjenindta hr. Waagaard paa vilkaar, der er yderst gunstige for denne.

Der bør i opsigelsen tages forbehold for tilfælde overenskomsten skulde allerede kunne anses traadt ut av kraft paa grund av dens § 5 eller ved den senere overenskomst med Kr.a yngre malerm. forening.

Ærb.

Ludvig Meyer.”

Advokat Meyer paatog sig at forsøke en mægling mellem Malermestrenes forening, Kr.a yngre malerm. for. og hr. Waagaard.

Møte fredag 29. november 1907.

Man hadde først et fællesmøte med bestyrelsen i Malersvendenes forening. Advokat Meyer oplyste, at hans forsøk paa at mægle mellem mestrene ikke hadde ført til noget resultat.

Malersvendenes forenings bestyrelse gjorde paa forespørsel gjældende, at de ikke kunde indgaa med nogen henvendelse herom til mestrene, og at de heller vilde la forbundet staa al risiko end la voldgiftskjendelsens iverksættelse utstaa til 1. mai.

Voldgiftsretten besluttet dernæst at tilskrive de interesserte forbund og foreninger saaledes:

„Efter voldgiftsavgjørelsen av 16. d. m. er der av malermester Waagaards advokat blit forevist os en overenskomst mellem Norsk malerforbunds Kristianiaavdeling og Carl Waagaard a/s., hvorved N. malerforbund forpligtes til at skaffe nævnte selskab „den til enhver tid fornødne arbeidskraft“.

Voldgiftsretten finder det meget uriktig handlet av malerforbundets vedkommende, at dette dokument ikke er fremlagt under voldgiftsforhandlingerne. Men har voldgiftsretten ikke i dette dokument fundet tilstrækkelig grund til nu at foreta nogen forandring i den allerede avsagte kjendelse.

Det har været voldgiftsrettens opfatning, at de forpligtelser nærværende maatte paahvile Norsk malerforbund skal alene vedkomme det nye sammensluttede forbund i den utstrækning dets nuværende midler tilstrækker at betale samme.

Det har heller ikke været meningen, at Malersvendenes forening skal overta Norsk malerforbunds Kristianiaavdelings forpligtelser utover de midler, avdelingen nu ved sammenslutningen indbetaler i fælleskassen.

Voldgiftsretten har for utført arbeide beregnet sig kr. 900.00, som de to forbund har at betale med en halvdel hver.“

Møte den 6. december 1907.

Mellem de sammensluttede forbund var der opstaat endel uenighet om forstaaelsen av voldgiftsavgjørelsen, hvorfor det besluttedes at avgi følgende fortolkning til de enkelte punkter:

Til 1 d: Sammenslutningen anses at ha fundet sted 1. d. m.

Uravstemning paa nyt forbundsstyre maa foretages uopholdelig. Alle oplysninger med hensyn til de stemmende indsendes til landssekretariatet, som i tvisttilfælde avgjør hvem der skal medregnes.

Der er intet til hinder for, at de øvrige 3 fra Bergen valgte medlemmer av det midlertidige forbundsstyre meddeler hr. forretningsfører Ingebrigtsen fuldmagt at handle paa deres vegne.

Til 1 a og 2 c: Malersvendenes landsforbund og de samme tilsluttede foreninger har saa snart som mulig at indsende til Norsk malerforbund, Trondhjem, regnskaper og kassebeholdning pr. 1. ds. For at undgaa enhver anledning til gjensidig mistillid anses det rettest, at enhver kvittering paa vegne Norsk malerforbund til bankerne for

uttagne penge underskrives saavel av hr. Ingebrigtsen paa styrefler-tallets vegne, som av forretningsføreren hr. Winge, og at bankerne herom underrettes.

Til 2 c: Et beløp av kr. 1281.07, tilhørende Malersvendenes forening i Bergen, indgaar ikke i forbundskassen, da det nu er oplyst, at innsamlingen av dette beløp ikke er gjort for forbundsøiemed, men alene til benyttelse for vedkommende forening selv. og at beløpet er inndkommet ved ekstra tilskud.

Det blir paa denne maate ikke mere end henimot kr. 10,000.00 (fratrasket alle omkostninger) istedetfor vel 11,000.00 Malersvendenes landsforbund og sammes foreninger tilsammen kommer til at la indgaa i Norsk malerforbund.

Disse beslutninger oversendes vedkommende til underretning.

Paa opfordring av Norsk arbeidsgiverforening har sekretariatet valgt 3 repræsentanter, der sammen med repræsentanter for arbeidsgiverforeningen skal træde sammen til behandling av forskjellige principielle spørsmål, hvis avgjørelse kan ha betydning for de fleste fag inden haandverk og industri. Som repræsentanter for arbeidsgiverforeningen er valgt d'hr. direktør *E. Heiberg*, ingeniør *H. Bjercke* og ingeniør *W. R. Pihl*. Fra landsorganisationen er valgt *formanden*, *Rich. Hansen* og *M. Ormestad*. Utvalget har bl. a. hat til behandling lærlingeforholdene, særlig inden jernindustrien, spørsmålet om maskinistelevers berettigelse til mindsteløn efter 21 aars alder, naar de har „optjent“ den lovbestemte „verkstedtid“ og fremdeles fortsætter paa verkstedet, spørsmål om „individuelle lønskrav“ osv. Noget resultat foreligger endnu ikke.

*

De nye love er trykt i 12,000 eksemplarer og omsendt til organisationerne. svarende til et antal av 10 til hver afdeling.

Tredie internationale beretning om fagbevægelsen. som dennegang er oversat paa svensk, er indkjøpt i et antal av 1000 eksemplarer og solgt til organisationerne for en pris av 70 øre pr. eksemplar. Den fjerde intern. beretning skal oversættes paa norsk. Oversættelsen er paabegyndt, men har sekretariatet endnu ikke mottat den hele beretning fra det intern. sekretariat, saaledes at den har kunnet gaa i trykken.

Fra 1ste oktober har Norsk havne- og transportarbeiderforbund indmeldt sig i landsorganisationen. Forbundet talte ved indmeldelsen 1224 medlemmer.

Slakter- og pølsemakernes forening i Bergen dannet sammen med Slakter- og pølsemakernes forening i Stavanger et forbund under navn Norsk slakter- og pølsemakerforbund. Ved sin indmeldelse pr. 1ste oktober talte forbundet 48 medlemmer.

Fra 1ste januar 1908 er Norsk skrædderforbund ogsaa indmeldt med et medlemsantal av 594.

Av enkeltstaaende foreninger er fra 1ste oktober indmeldt Holmenkolbanens forening med 25 medlemmer.

Fra Skandinavisk sadelmaker- og tapetserforbund har sekretariatet modtaget forespørsel, om der var adgang til indmeldelse for forbundets 2 afdelinger i Kristiania. Sekretariatet gav til svar, at det ansaaes for rigtigst, at samtlige forbundets norske afdelinger samlet indmeldte sig i landsorganisationen, i likhet med, hvad der er tilfældet i Sverige og Danmark. Herpaa er intet svar indløpet.

Ved havne- og transportarbeiderforbundets indmeldelse i landsorganisationen gik Kr.a bryggearbeideres forening ut som direkte tilsluttet forening, idet den gennem sit forbund staar tilsluttet landsorganisationen. Fra 1ste januar 1908 er Forgylldernes fagf., Drammen, der har staat direkte tilsluttet landsorganisationen, indgaat i arbejdsmandsforbundet.

Ang. avelings- og medlemsantallet i de landsorganisationen tilsluttede organisationer, henvises til nedenstaaende tabel.

Organisationernes avelings- og medlemsantal i 1907.

Organisationerne	Ant. avd.	Antal medlemmer				
		pr. 1/1 07	pr. 1/4 07	pr. 1/7 07	pr. 1/10 07	Gj.sn. i aaret
Norsk arbejdsmandsforbund.....	257	10622	15249	17181	18223	15319
— jern- og metalarbeiderforbund....	71	6073	7055	7582	7238	6987
— centralforening for bogtrykkere....	30	1621	1664	1629	1631	1636
— træarbeiderforbund.....	34	1708	1895	2007	2012	1906
— bakerforbund.....	22	707	594	608	418	582
— formerforbund.....	22	816	877	876	892	865
— murerforbund.....	22	671	726	785	861	761
— møbelsnekkerforbund.....	19	480	500	505	510	499
— skotøiarbeiderforbund.....	16	667	823	838	834	791
— malerforbund.....	8	325	343	359	329	339
— bobkinderforbund.....	6	277	359	334	349	330
— stenhuggerforbund.....	30	—	525	520	594	546
— havne- og transportarbeiderforb....	11	—	—	—	1224	1224
— slakter- og pølsemakerforbund.....	2	—	—	—	48	48
Kr.a sporveisselsk. funkt. forening.....	1	100	120	125	120	116
Logarvernes forening.....	1	35	30	20	30	29
Handskesyerskernes —.....	1	34	31	29	27	30
Forgylldernes fagforening, Drammen.....	1	22	25	22	20	22
Fredriksværens rebslagerforening.....	1	12	12	12	10	11
Stukkatorernes forening.....	1	14	14	14	21	16
Hvidgarvernes —.....	1	9	10	10	10	10
Fyrstikarbeidernes forening.....	1	94	90	84	83	88
Korkeskjærernes —.....	1	41	41	43	43	42
Sukkervarearbeidernes —.....	1	50	50	55	55	53
Hattemagernes —.....	1	65	66	60	60	63
Cigararbeidernes forening.....	1	87	85	60	55	72
Tricotagearbeiderkernes forbund.....	1	50	40	40	90	55
Rebslagernes forening, Kr.a.....	1	42	45	44	39	43
Handskemagernes forening.....	1	28	28	28	28	28
Forgylldernes fagforening.....	1	13	16	15	15	15
Holmenkolbanens forening.....	1	—	—	—	25	25
Tilsammen.....	567	24663	31313	33885	35814	32551

Det har ikke været muligt at faa opgave over medlemstallet pr. 1. januar 1908 med i nærværende beretning.

Rapporterne over arbejdsledigheten inden organisationerne er i 1907 indløpet saa mangelfuldt, at det har vist sig umuligt til nærværende beretning at kunne faa utarbejdet en statistik, der vilde gi en nogenlunde tilfredsstillende oversigt. Sekretariatet har nu forenklet denne statistik endel, hvad der maaske kan bidra til mere regelmæssig indsendelse. Likeledes har sekretariatet utarbejdet schemaer til anmeldelse af lønskrav, opsigelse af overenskomster, anmeldelse af arbejdsnedlæggelser etc. Schemaerne er forsynt med gjenparter og heftet i bøger. Det er at haape, at dette vil bidra til at lette rapportsystemet, saa vi for fremtiden kan faa en fyldestgørende statistik vedrørende lønsbevægelser og konflikter.

Det har vist sig umuligt at faa indsendt fra organisationerne oversigt over den økonomiske stilling etc. for aaret 1907, saa betids, at det kunde komme med i denne beretning. De opgaver, som indkommer, vil derfor bli bearbejdet og indtatt i næste beretning.

Sekretariatet var repræsenteret ved den internationale socialistkongress i Stuttgart ved formanden. Paa træarbejderforbundets landsmøte var sekretariatet repræsenteret ved hr. G. Sethil. En indbydelse til at delta i den ungarske landsorganisations kongress blev avslaat paa grund af for meget arbejde.

De i administrationskassens regnskaper under „Bevilgninger“ opførte udgifter, er bevilgede af kongressen.

Lønsbevægelser og konflikter.

Arbeidsmandsforbundet.

Lockouten i papir- og celluloseindustrien. I den for kongressen forelagte beretning for 1ste halvaar 1907 er omtalt aarsakerne til og utviklingen av den kamp, som opstod mellom de organiserte arbeidere og Norsk arbeidsgiverforening i anledning den dekreterte lockout i papir- og celluloseindustrien. Vi skal derfor her kun omtale lockoutens videre forløp og dens avslutning.

De forhandlinger, som opstod etter stortingspræsident *Berners* initiativ og medvirken, førte ikke til noget resultat. Vi hitsætter her protokollen over disse mæglingsforhandlinger, som paagik i Kristiania i dagene fra 13.—25. juli 1907:

„Til mæglingsmøte i konflikterne ved Kellner Partington Paper Pulp Co., Hafslund sulfitfabrik, Union og Skotfos fabriker samledes lørdag 13. juli 1907 følgende herrer: Stortingspræsident Berner som mægler, ingeniør Lied for Norsk arbeidsgiverforening, forretningsfører Rich. Hansen for Norsk arbeidsmandsforbund, direktør O. Pedersen for Kellner Partington Paper Pulp Co., ingeniør N. Pedersen for Hafslund sulfitfabrik, direktør G. Smidth for Union, sekretær Melhuus for Skotfos bruk, og som repræsentanter for arbeiderne ved Kellner Partington Paper Pulp Co. d'hr. Martin Olsen og H. Fredriksen, ved Hafslund sulfitfabrik hr. Johannes Fuglaas, ved Union bruk hr. Peder Karlsen, ved Skotfos bruk hr. Ths. Weber. Desuten møtte hr. disponent Poulsson fra Embretsfos fabriker for det tilfælde, at forhandlingerne ogsaa skulde komme til at berøre denne fabrik. Fra 22. juli møtte hr. Andreas Bratvold istedetfor hr. Martin Olsen.

Efterat man i en række møter hadde gjennomgaat og diskutert lønningslisterne efter sidste tilbud fra arbeidsgiverne og efter arbeidernes sidste krav samt behandlet endel mere almindelige spørsmåal — enedes man i møte den 23. juli om følgende bestemmelser:

1. Betaling for overarbeide blir at beregne med 25 pct. tillæg til ordinær fortjeneste for de to første timer efter ordinær arbeidstid, 50 pct. tillæg for al anden overtid og for søn- og helligdage, samt 100 pct. tillæg for de store høitider jul, paaske og pintse.
2. Den eventuelle nye tarifs varighet fastsættes til tre aar, regnet fra den dag tarifen underskrives.
3. Tarifens almindelige bestemmelser blir de samme som de i den nylig vedtagne tarif for metalarbeiderforbundet opstillede, alene

med de mindre væsentlige forandringer, som de forskjellige bedrifter nødvendiggjør.

I møte 24. juli fremsatte præsident Berner følgende forslag til løsning av de mange endnu gjenstaaende tvistepunkter i tariftsatserne:

1. Hvor fabrikkernes sidste tilbud medfører en lønsforhøielse av mindst $12\frac{1}{2}$ pct. av den tidligere løn — akcepteres tilbudet av arbeiderne.
2. Hvor arbeidernes sidste forlangende kun medfører en lønsforhøielse av $12\frac{1}{2}$ pct. av tidligere løn eller mindre — akcepteres forlangendet av arbeidsgiverne. I alle andre tilfælde blir den tidligere løn at forhøie med $12\frac{1}{2}$ pct. Det forutsættes herved, at de lønnings-satser, hvorom der tidligere er opnaadd enighet, godkjendes som endelige — og at de enkelte poster i tarifen, ved hvilke der er reist spørsmåal om en reduktion i den tidligere løn, blir gjenstand for særskilt drøftelse og avgjørelse. Endvidere forutsættes, at spørsmålet om lønnen for almindeligt dagarbeide (utearbeide) undergis særskilt behandling.

I møte den 25. juli kom præsident Berners forslag under utførligere diskussion. Herunder henstillet præsidenten til arbeidsgiverne at fremkomme med forslag til ændringer, forsaavitt de enten maatte finde procentsatsen $12\frac{1}{2}$ for høi eller maatte anse det paakrævet at opstille forskjellig procentsats for de forskjellige fabrikker. Arbeidsgiverne fandt ikke at kunne efterkomme denne henstilling og erklærte, at de av principielle grunde ikke kunde akseptere præsidentens forslag. I motsætning hertil fremsatte arbeidsgiverne følgende forslag:

Samtlige fabrikker fremsætter paany sine sidste tilbud med følgende ændringer og tillæg:

1. Lønningerne ved Borregaard mølle forhøies til: Valsepassere kr. 3.70, kvernpassere kr. 3.70, rense- og grystenspassere kr. 3.40 og torkere kr. 3.40 pr. dag. Uøvete arbeidere betales som almindelige dagarbeidere.
2. Dagarbeiderne ved Borregaard og Hafslund betales et tillæg til 3 kr. pr. dag, hvis det — som av arbeiderne fremholdt — ved nærmere undersøkelse skulde vise sig, at husleie og livsfornødenheter var saa meget dyrere i Sarpsborgdistriktet end f. eks. ved Union og Skotfos.

Til undersøkelse og bestemmelse av dette foreslaaes valgt d'hr. forretningsfører Rich. Hansen og ingeniør N. Pedersen med en opmand, der utsees av departementet for handel og industri.

Arbeiderrepræsentanterne uttalte, at de ikke kunde anbefale dette forslag.

Paa arbeidsmandsforbundets og arbeiderrepræsentanternes vegne fremsatte hr. Richard Hansen saadant forslag:

Præsident Berners forslag antas som grundlag for lønsansættelsen ved samtlige fabrikker. For akkordprisernes vedkommende avrundes priserne til nærmeste halve øre. For dagarbeiderne avrundes dagsprisen til nærmeste med 5 deleligt tal. Lønnen for almindeligt dagarbeide ved samtlige fabrikker fastsettes ved forhandling mellem de av arbeidsgiverne foreslaaede mænd.

Arbeidsgiverne fastholdt likeoverfor dette sit eget forslag.

Præsident Berner erklærte at kunne tiltræde forslaget om, at lønnen for almindeligt dagarbeide blir at fastsætte av en voldgiftsret som nævnt.

Efter sakens stilling fandt præsident Berner at burde henstille, om ikke samtlige tvistemaal burde søkes løst ved avgjørelse av en voldgiftsret, sammensat som for et enkelt tvistepunkts vedkommende foreslaaet. Da denne tanke ikke fik nogen tilslutning, fandt præsidenten ikke opfordring til at fremsætte udtrykkeligt forslag herom.“

14 timer efterat denne protokol var undertegnet og uten at saken engang var forelagt for Norsk arbeidsgiverforenings centralstyre, mottog arbeidsmandsforbundet følgende skrivelse, undertegnet paa arbeidsgiverforeningens vegne av hr. *Axel Amundsen*:

„Man tillater sig herved at meddele, at da stortingspræsident Berners mæglingsforslag angaaende konflikterne ved Borregaard, Union Co. m. fl. er strandet, har Norsk arbeidsgiverforenings centralstyre i henhold til beslutning av cellulose- og papirfabrikanterne bestemt, at arbeidsstansning skal finde sted ved alle cellulose- og papirfabriker, som er medlemmer av arbeidsgiverforeningen. Opsigelsen finder sted imorgen. Ifald det av arbeidsgiverne under mæglingen fremsatte forslag blir vedtat av arbeiderne inden opsigelsesfristens utløp den 10. august, blir arbeidsstansningen ikke at iverksætte.“

Efter konference med sekretariatet sendte arbeidsmandsforbundet følgende skrivelse som svar: „Deres skrivelse av dags dato har vi tat til efterretning. Da vi længe har været forberedt paa et saadant skridt fra det ærede centralstyres side, formoder vi denne meddelelse ingensomhelst indflydelse vil ha paa arbeidernes avstemning over arbeidsgivernes forslag.“

Ved avstemning blandt arbeiderne blev arbeidsgivernes tilbud næsten enstemmig forkastet. Følgen av dette var, at lockouten blev utvidet til at omfatte alle papir- og cellulosefabriker tilsluttet arbeidsgiverforeningen. Idethele var nu følgende fabriker inddrat i striden: A/S Embretfos fabriker, Modum, Skotfos papirfabrik, Union Co., Union cellulosefabrik, Union Co., Borregaard fabriker, Sarpsborg, A/S Hafs-lund sulfitfabrik, Granfos bruk, Lysaker, Klevfos papir- og cellulosefabrik, Aadalen, Moss cellulosefabrik, Moss, Bønsdalens fabriker, Krogstad cellulosefabrik, Nedre Eker, Mjøndalens cellulosefabrik, do., Ekers papirfabrik, do., A/S Papyrus Co. Ltd., do., Mjøndalens kalkovn, do., Skotselv cellulosefabrik, Øvre Eker, Katfos cellulosefabrik, Modum, Holmen & Hellefos papirfabrik, Drammen, Kjærulf & Rydberg, papirfabrik, do., Paper Mill papirfabrik, do., Brager papirfabrik, do., Puke-rud papirfabrik, do., Drammenselvens papirfabrik, Gjeithus, Greaaaker cellulosefabrik, Greaaaker, Tofte cellulosefabrik, Hurum, Skiens cellulosefabrik (Vadrette), Skien, Skiens papirfabrik, Hofs bruk, Hønefos, Hunsfos fabriker, Vennesla, Kristianssand S.

Ialt omfattet lockouten ca. 6000 arbeidere. Sekretariatet utsendte et opprop til landets organiserte arbeidere med opfordring til at holde

ut i kampen, og det viste sig, at *ekstrakontingenten* blev punktlig indbetalt. Det var en prøve, en virkelig ildprøve, og arbeiderne bestod den med glans. Ogsaa den store almenhet var paa arbeidernes side. Der kom gjentagende opfordringer til sekretariatet om at aapne adgang til tegning av frivillige bidrag, og sekretariatet lot trykke og utlevere til de, som anmodet derom, kuponbøker med gjenpart. Hver kupon var lydende paa 1 krone og bøkerne indeholdt 25 kuponer. Man fandt det heldigere med disse kuponer i motsætning til de tidligere lister, som var vanskeligere at kontrollere. Ialt indkom i frivillige bidrag paa denne maate kr. 840.24. Det var nemlig ikke lang tid efterat kupongerne var utstedt, at lockouten hævedes.

I anledning av, at der fra flere hold fremkom sporsmaal om man efter det sidst passerte ikke helt burde forbyde alt arbeide av organiserte arbeidere ved fabrikerne uanset fag og art, utsendte sekretariatet følgende meddelelse:

„Ved de fabriker, hvor arbeidsgiverne har dekreteret arbeidsstansning, har der ogsaa forekommet adskillig arbeide, som ikke direkte vedrører de produkter, som fabriken fremstiller, — saaledes nybygninger, utvidelser, større reparationer etc. Organisationen har hittil ikke motsat sig, at denslags arbeider er blit utført av organiserte arbeidere. Imidlertid er der nu fra de utelukkede arbeidere indkommet forestillinger til de respektive organisations hovedledelser om at stanse utførelsen av saadant arbeide, idet dette har antat saadanne former og dimensjoner, at sporsmaalet er av stor rækkevidde, likesom arbeidsgivernes optræden ikke skal opfordre til nogen hensynsfuldhet fra arbeidernes side. Sekretariatet for Arbeidernes faglige landsorganisation har derfor fattet følgende beslutning: „Fra det tidspunkt, lockouten ved cellulose- og papirfabrikerne utvides, blir samtlige i lockouten deltagende fabriker at blokere for arbeidskraft, uanset fag eller arbeidsbranche.“

Efterat lockouten hadde faat dette omfang og man saa, at fagorganisationen tok saken med ro, forberedt paa at skulle kunne holde ut, blev fler og fler klar over, at arbeidsgiverne ved dette vistnok noget forhastede lockoutdekret hadde skadet sin egen sak betydeligt. Sympathien blandt publikum var paa arbeidernes side, og pressen tok ivrigt tilorde for at nye forhandlinger skulde optas. Den 2. august sendte amtmann *Platou* i Bnskerud følgende skrivelse til arbeidsgiverforeningen og arbeidsmandsforbundet:

„Som amtmann i Buskeruds amt, der med sine mange fabriker paa det føleligste vil berøres av en mulig lockout, tillater jeg mig indtrængende at henstille til forbundet at samtykke i, at der angaaende de omtvistede lønningssatser ved Borregaard, Union og Skotfos fabriker optages nye forhandlinger med det formaal om muligt at istandbringe en mindelig ordning. Forsaavidt der maatte opnaas enighet om optagelse av saadanne nye forhandlinger, henstiller jeg til overveielse, om disse bør føres (helt eller indledningsvis) enten direkte mellem repræsentanter for arbeidsmandsforbundet eller Norsk arbeidsgiverforening eller ved hjælp av valgte mellemmænd. Saafermt min bistand

maatte ønskes enten under mæglingen eller paa anden maate, staar jeg naarsomhelst til tjeneste.“

Herpaa sendte arbeidsmandsforbundet følgende svar:

„I anledning Deres ærede av 2. ds., hvori De tilbyr Deres bi-stand med istandbringelse av mægling eller forhandling til bilæggelse av den truende lockout i papir- og celluloseindustrien, finder vi at burde uttale: Vi er fremdeles villige til at akseptere et forslag, der tilsigter en ordning av den store og i sine følger vidtrækkende konflikt. Efter det mislykkede utfald av hr. stortingspræsident Berners mægling og arbeidsgivernes forkastelse av hans mæglingsforslag, anser vi imidlertid en ny mægling i den form lidet hensigtssvarende. Derimot anser vi det heldigere, at der mellem de to organisationer optas direkte forhandlinger paa basis av arbeidsgivernes tilbud og arbeidernes sidste forlangende. Kunde det lykkes Dem at faa den anden part, Norsk arbeidsgiverforening, med paa et saadant arrangement, vil vi være Dem taknemmelig herfor. Skulde arbeidsgiverforeningen mot formotning gi det andet alternativ (mægling) sin tilslutning, tør vi utbede os meddelelse herom, og er vi isaafald villige til at ta dette under overveielse.“

Arbeidsgiverforeningens centralstyre, der i anledning foreningens aarsmøte var samlet i Trondhjem, besluttet i anledning amtmann Platous henvendelse at gaa til ny forhandling. Forhandlingerne besluttedes indledet paa frit grundlag og ført mellem arbeidsgiverforeningens formann, verkseier Axel Amundsen, og arbeidsmandsforbundets formann, Rich. Hansen. Trods amtmann Platous henstillen kunde dog arbeidsgiverforeningen ikke bekvemme sig til at utsætte med iverksættelse av lockouten til forhandlingsresultatet forelaa.

De saaledes etablerte forhandlinger begyndte 9. august. 8 dage efter enedes de 2 forhandlere om en overenskomst, som godkjendtes av arbeidsmandsforbundets forretningsutvalg og sekretariatet. Ved avstemning blandt arbeiderne vettoges overenskomsten med stor majoritet, likesom arbeidsgiverne paa sin side vettog overenskomsten. Lockouten blev derefter hævet og arbeidet begyndte mandag den 19 august.

Det opnaadde resultat maa i det store og hele betegnes som en smuk seir for arbeiderne. Tarifen blev fastsat at skulle gjælde 3 aar. Fra 1. april 1908 skulde indtræde et yderligere lønstillæg *utover* hvad arbeidsgiverne tidligere hadde tilbudt. For dagarbeidernes vedkommende skulde forhoielsen indtræde *straks*. Arbeidsgiverne hadde tidligere paa det bestemteste motsat sig dette. Lønnen for *dagarbeidere* fastsattes til kr. 3.15 pr. dag straks og til kr. 3.25 fra 1. april 1908. Ved dag- og natskift kr. 3.40 pr. skift. Den øieblikkelige lønsforhoielse repræsenterte et samlet beløp av ca. 170,000 kr. pr. aar, og fra 1. april utgjør forhoielsen henimot 300,000 kr. pr. aar.

Angaaende betingelserne for konfliktens ordning enedes man om følgende overenskomst:

1. Naar overenskomsten med hensyn til lønninger m. v. ved Borregaard og Union er vedtat av parterne, sættes samtlige fabriker igang efterhvert som det lar sig gjøre.

Den iverksatte utvidelse av lockouten blev som bekjendt av saa kort varighet, at landsorganisationen ingen understøttelse utbetalte til denne, idet den første ukes ledighet ikke berettiger til saadan.

Stridens avslutning mottoges med almindelig tilfredshet. Den var av en saa alvorlig karakter, at den virkelig hadde skaket sindene op ogsaa i de samfundskredse, som helst ikke befatter sig med arbeider-spørsmål og sociale problemer. Arbeidernes utmerkede holdning vandt almindelig anerkjendelse, og det fortjener at noteres, at der ikke fra noget hold med berettiget grund kunde fremføres anker mot arbeidernes optræden saalænge lockouten varte.

Ogsaa regjeringen fandt at burde uttale sin anerkjendelse av, at den store konflikt var bilagt. Følgende skrivelse blev nemlig tilstillet de to forhandlere:

„Kristiania den 17. aug. 1907.

Som den, under hvis departement interessen for industri- og arbeiderspørsmål nærmest henhører, føler jeg trang til paa egne og mine regjeringskollegers vegne at takke Dem for Deres fortjenstfulde arbeide for bilæggelsen av de paagaaende store arbeidskonflikter og lyknske Dem med det heldige utfald av Deres fredsstiftende bestræbelser. Maatte den broderlige bilæggelse, som her er tilveiebragt i en av vore største arbeidskonflikter gjennom et ihærdig, sindig og fordomsfrit direkte mæglingsarbeide, være varslet for utjevningen av fremtidige uoverensstemmelser mellem de utførende og de ledende arbeidskræfter i vort land!

Sofus Arctander.“

Som en yderligere erkjendelse herav blev de to forhandlere dekorert. Hr. verkseier *Amundsen* blev ridder av St. Olavsordenen og hr. *Rich. Hansen* fik borgerdaadsmedaljen.

For organisationen betegnet kampens forløp og avslutning en lysende seir. Det viste sig, at forstaaelsen av solidaritetens nødvendighet var saa utviklet blandt organisationens medlemmer, at intet formaadde at bryte den. Tvertimot opflammedes arbeiderne under striden til øket begeistring, tro og iver for sin retfærdige sak. Ekstrakontingenten indløp punktlig og regelmæssig. Istedetfor frafald inden rækkerne, som mange kanskje hadde tænkt skulde bli følgen av den høie ekstrakontingent, viste det sig, at arbeidere, som tidligere hadde staaet utenfor organisationen, nu sluttet sig til, saaledes at medlemsantallet inden landsorganisationen under lockouten øket med 2488.

„Den store lockout“ vil saaledes kunne indflettes i vor historie som et minde om og bevis for solidaritetens makt og evne til at overvinde de største vanskeligheter.

*

I den ved lockouten indgaaede overenskomst var bestemt, at endel tvistesporsmål ved Embretsfos skulde løses ved voldgift efterat arbeidet var gjenoptat. I den anledning sammentraadte en voldgiftsret i Kristiania i september maaned. Som repræsentanter for arbeidsgiverforeningen møtte d'hr. ingeniør O. Tobiesen, Kristiania, ingeniør Swenssen, Vestfossen, og bestyrer Viik, Hunsfos fabriker pr. Kr.sand S.

For arbeiderne møtte landsorganisationens formand Ole O. Lian, ruller S. Gulbransen, Holmen papirfabrik, Drammen, og Anton Tandberg, Embretsfos. Som rettens formand valgtes advokat Stang-Lund. For voldgiftsretten forelaa 2 spørsmaal til avgjørelse.

Spørsmål 1:

Fra arbeidernes side fremholdtes: I slutten av april maaned 1906 fik rullerne ved aktieselskapet Embretsfos fabriker lønsforhøielse. Timelønnen sattes til 40 øre beregnet efter 10 timers skift. Endvidere erholdt rullerne et tillæg av 5 øre pr. ton for hvad der produceres over 320 ton pr. lønning (14 dage). Bestemte hvilepauser var ikke fastsat, men ordnedes dette arbeiderne imellem, eftersom det passet for bedriftens gang. Rullemaskinerne gik da med en hastighet av 420 meter i minuttet. Imidlertid blev rullemaskinernes hastighet betydelig indskrænket og følgen herav blev, at arbeidernes hvilepauser blev saa indskrænket, at de bare saavidt fik tid til at spise sin mat paa fabriken. Tidligere hadde de faat anledning til at gaa hjem til middag. Papirmaskinerne gaar nemlig uavbrudt og rullemaskinerne maa holde undav det papir, som produceres. Ved at rullemaskinernes hastighet blev indskrænket, blev rullerne altsaa bundet til maskinerne i længere tid (12 timer) end de mente var forutsætningen ved den trufne avtale. I den mellem aktieselskapet Embretsfos fabriker og Modums papir- og træmassearbeiderforening oprettede lønstarif, som traadte i kraft 1. august 1906 og gjælder til 1. august 1908, er indtat bestemmelse om, at „i tilfælde anskaffelse av nye maskiner eller indførelse av andre arbeidsmetoder nødvendiggjør en forandring i nogen av de her opførte akkordpriser, skal derom forhandles med styret for Modums papir- og træmassearbeideres forening. Leder forhandlingerne ikke til enighet, blir saken at avgjøre ved voldgift paa vanlig maate, som tidligere bestemt mellem arbeidsgiverforeningen og arbeidernes centralstyre med bindende virkning for begge parter. Dog er det forutsætningen, at saadanne eventuelle forandringer ikke skal medføre nogen reduktion i den midlere ukefortjeneste. Rullerne mente, at det etablerte forhold stod i strid med overenskomsten og de forutsætninger, som var tilstede, da avtalen om lønnen pr. skift blev truffet, idet den effektive arbeidstid var forutsat ikke at skulle overskride 10 timer pr. skift. Grundet nedsættelse av rullemaskinernes hastighet er arbeidstiden blit forlænget og de forlanger at enten skal maskinernes hastighet sættes op eller saa skal betalingen beregnes efter 12 timers skift à 40 øre pr. time.

Fra fabrikens side fremholdtes, at lønnen ifølge den trufne avtale skulde være 4 kroner pr. skift, og at et skift var 12 timer. Naar arbeiderne grundet rullemaskinernes større hastighet hadde faat tid til at gaa hjem og spise i skiftet, var dette et forhold, som der fra fabrikens side var set gjennom fingre med; men det berettiget ikke arbeiderne til nu at kræve betaling ekstra, fordi denne hviletid var blit indskrænket som følge av maskinernes mindre hastighet. Rullerne var forpligtet til at være tilstede i skiftets 12 timer. Voldgiftsrettens flertal (arbeidsgivernes repræsentanter og rettens opmand) gav fabriken medhold i sin paastand. Rettens mindretal fandt, at arbeiderne ifølge

avtalen av april 1906 maatte ha berettiget grund til at anta, at deres arbeidstid pr. skift som regel ikke vilde overstige 10 timer, og at de paa basis derav gik med paa en løn av 4 kroner pr. skift (40 øre pr. time). Da nu rullernes arbeidstid grundet de av fabriken foretagne forandringer i arbeidsmaaten faktisk er blit forlænget, ansees det for rimelig at arbeiderne faar et forholdsvis lønstillæg som erstatning herfor.

Spørsmål 2:

Ved den mellem A/S Embretsfos fabriker og Modum papir- og træmassearbeideres forening oprettede lønstarif, som traadte i kraft 1. august 1906, blev lønnen for kultrillere fastsat til kr. 3.35 pr. 10 timers skift. De skulde da arbeide 6 skift den ene uke og 7 den anden. Det 7. skift (nat til søndag) betaltes med 50 pct. tillæg for overtidsarbeide. I mars 1907 forlangte fabriken at gjøre en forandring heri, idet de indskrænket det 7. skift til et mindre antal timer og vilde trække fra i kultrillernes løn. Dette fandt kultrillerne ikke at kunne gaa med paa, men forlanger, at den ordning, som bestod ved tariffens ikrafttræden, skal fortsætte. Voldgiftsretten gav her enstemmig kultrillerne medhold.

*

Ved *Kalerød cellulosekapsag* pr. Fredrikstad er der ved forhandlinger opnaadd et lønstillæg fra 15—18 pct. Der beskæftiges 30 mand. Arbeidslønnen varierer fra kr. 21.00—27.50 pr. uke.

Ved *Kjærulf og Rydbergs papirfabrik*, Drammen, fik sortererskerne i juli maaned varsel om, at der vilde ske nedslag i deres akkordpris. Da de negtet at gaa med paa nedslaget, blev ogsaa de mandlige arbejdere opsagt. Konflikten ordnedes ved forhandling mellem forbundet og fabrikkens indehavere. Sortererskerne blev garanteret en timeløn av 40 øre.

Ved *Drammens kjeksfabrik* er lønnen ved forhandling forhoiet med kr. 1.70 pr. uke for samtlige arbeidersker.

Bryggeriarbeidernes forening i Bergen fik i juli maaned oprettet en overenskomst, hvorved der opnaaedes at faa ordnede og ensartede arbeidsforhold ved byens 3 bryggerier. Ukelønnen fastsattes til 16 kr. uten fradrag for helligdage, efter 1 aars arbeide ved bryggeri 17 kr. og efter 2 aar 18 kr. For enkelte arbeidere er indført 8 timers skift. Overenskomstens varighet er fastsat til 3 aar.

Ved *verket i Dunderlandsdalen* er efter længere forhandlinger indført overenskomst gjældende i 3 aar. Allerede i mai maaned indlededes underhandling med verket om løns- og arbeidsvilkaarene. De første forhandlinger førte ikke til noget, hvorfor arbeiderne besluttet at nedlægge arbeidet, hvis der ikke kunde opnaaes antagelige vilkaar. Konflikten omfattet foruten medlemmer av arbeidsmandsforbundet ogsaa medlemmer av jern- og metalarbeiderforbundet. Paa en reise, som dette forbunds formand foretok til Nordland, fik han fuldmagt til ogsaa at vareta arbeidsmandsforbundets interesser i Dunderlandsdalen, og det lykkedes at avslutte en overenskomst med verket. Mindsteløn for dagarbeidere fastsattes til 35 øre pr. time og for faglærte arbeidere indtil 60 øre pr. time.

Murarbeiderne i Kristiania nedla i slutten av juli arbeidet, fordi mestrene negtet at forhandle om overenskomst. Som grund for at forhandlinger ikke kunde komme istand anførtes fra mestrenes side, at det ikke var mulig at faa samlet mestrene til møte før utpaa høsten. Arbeidet blev da nedlagt hos enkelte av de organiserte mestre. Mesterforeningen svarte da med lockout. Efter en tids forløp kom forhandlinger istand mellem forbundet og Norsk arbeidsgiverforening. Ved denne forhandling fik arbeiderne i alt væsentlig sine krav gjennomført. Timelønnen sattes til fra 45 øre og opover indtil 55 øre.

Sten-, jord- og cementarbeiderne i Kristiania gjennomførte i august maaned en overenskomst, den første i sit slags. Overenskomsten er oprettet mellem Murmestrenes forening og Kr.a sten-, jord og cementarbeideres forening. For cementarbeidere, jordarbeidere og graastensmurere, som har fylt 21 aar, er fastsat en mindsteløn av 40 øre pr. time. Arbeidstiden er fastsat til 57 timer ugentlig, og overarbeide betales de 3 første timer efter ordinær arbeidstid med 25 pct. tillæg, natarbeide med 50 pct tillæg og helligdagsarbeide med 100 pct. tillæg. Desuten er vedtat en del almindelige bestemmelser og likeledes regler for forhandling og voldgift angaaende eventuelle tvistigheter. Overenskomsten gjælder til 1. mai 1910. Den samme overenskomst er ogsaa oprettet mellem foreningen og Kr.a entreprenørforening. I betraktning av de uordnede forhold, som har hersket i grovarbeiderbranchen i Kristiania, hvad løns- og arbeidsforhold angaar, betegner denne overenskomst et stort fremskridt.

Ved samtlige *sagbruk og høvlerier i Fredrikstad* er der foregaat en sterk lønsbevægelse. Tariferne ved Sellebak, Torps og Moum bruk opsagdes og nye krav indsendtes. Endvidere reistes lønskrav ved Kiør & co.s bruk, Søren Wieses, Ludvig Wieses, Arthur Mathiesens, Bjørnebys, J. N. Jakobsens og Valle bruk. Sidstnævnte bruk samt Bjørneby og Torps bruk har ved direkte forhandling med foreningen paa stedet faat ordnet forholdet ved overenskomst, og J. N. Jakobsen, der eier samtlige bruk paa Græsvik, har gaat med paa noksaa betydelige lønstillæg uten at indgaa paa nogen overenskomst, hvilket arbeiderne fandt at kunne akseptere. De øvrige bruk i vasdraget slog sig derimot sammen under forhandlingerne, der av dem overgaves til arbeidsgiverforeningens centralstyre. Det første utkast til overenskomst blev av forhandlerne færdig og oversendt parterne til uttalelse sidst i juli, hvorefter forhandlerne atter traadte sammen for at opsætte det endelige forslag, der forelaa færdig den 27. august. Dette sattes nu under fælles avstemning saavel av arbeidsgiverne som arbeiderne, og blev av de første enstemmig vedtat og av de sidste ved stor majoritet. Høvleriarbeiderne ved Sellebak bruk, hvilke utgjorde majoriteten av dem som stemte imot forslaget, negtet imidlertid at bøie sig for denne avgjørelse, eftersom overenskomsten for dem vilde medføre lønsreduktion, og da man ved nævnte bruk vilde begynde at lønne efter de i tarifen opførte satser, negtet arbeiderne at modta lønning og opsa samtidig sine pladse. Over denne arbeidernes optræden blev der saa et svare opstyr, og blev der fremsat paastand

om brudd paa overenskomst. Saken forholdt sig imidlertid slik, at den av forhandlerne utarbeidede overenskomst ikke var nogen helt utarbeidet tariff, men kun et grundlag, hvorefter denne ved hvert enkelt bruk skulde opsættes. For en del posters vedkommende var avgjørelsen henskutt til forhandling mellom parterne, eftersom det viste sig umulig for forhandlerne at faa fuld oplysning om de forhold, som betinget kravene. Som følge av dette kunde ikke de fra arbeiderne reiste krav danne noget egentlig grundlag for en fælles forhandling, og følgen var, at forhandlerne i mange tilfælder maatte nøie sig med at opstille en dagløn eller aarsløn som norm for de forskjellige arbeidslag og overlate til parterne at bli enige om akkordpriserne. En forutsætning hadde det forøvrig været under forhandlingerne, at nogen lønsreduktion skulde der ikke bli for nogen. Denne forutsætning, der grundet sig paa de fra arbeidsgiverne fremkomne oplysninger, viste sig imidlertid ikke at holde stik. Den 26. og 27. september optoges saa nye forhandlinger, og man enedes da tilslut om, at der for september maaned skulde utlønnes efter den gamle akkord, samt at der fra 1. oktober til aarets utgang skulde drives prøvedrift, hvorefter akkordpriserne skulde fastsættes paa grundlag av disse 3 maaneders produktion. Under prøvedriften skulde arbeiderne være garanteret den stipulerte dagløn eller utbetales efter de gamle akkordsatser, ifald de ikke efter de i tarifen opstilte akkordsatser kunde tjene daglonnen. Desuten gik arbeidsgiverne med paa at betale et tillæg fra 20 til 100 pct. for de dimensioner der var senere at høvle. Dette forslag vedtoges av arbeiderne, og opsigelsen toges tilbake. — De her omtalte overenskomster gjælder i 2 aar og betegner for de fleste bruks vedkommende et betragteligt lønstillæg.

I *Fredrikshald* er der opprettet overenskomster mellem Sagbruksforeningen og Fredrikshald høvleriarbeiderforening, Fredrikshalds tomt- og bordhusarbeiderforening, Tistedalens sagarbeiderforening og Bjørnstadbyggens fagarbeiderforening. De lønstillæg som her er opnaaet varierer mellem 10 og 25 pct.

Ved *Haldens tændstikfabrik* er gjennomført overenskomst, hvorved arbeids- og lønsforholdene er ordnet.

Blokaden av *Bømmeløens gruber* blev i september ophævet. Arbeidernes krav er i sin helhet gjennomført og overenskomst opprettet.

Konflikten ved *Valnes skifferbrudd* er ordnet og den langvarige streik ophævet. Som omtalt i forrige beretning opsa vedkommende arbeidsgiver sine arbeidere, fordi de fremsatte et krav om en omlægning av akkorden. Arbeiderne blev saa tilbudt arbeide hver enkelt mot at oprette kontrakt. Dette kunde selvfølgelig ikke arbeiderne gaa med paa, og ved opsigelsesfristens utløp 20. april sluttet samtlige arbeidere. I august optoges nye forhandlinger, der førte til et tilfredsstillende resultat, og streiken avsluttedes.

Bryggeriarbeiderne i Trondhjem har efter længere forhandlinger avsluttet en overenskomst omfattende 2 av Trondhjems bryggerier. Overenskomsten gjælder i 4 aar.

Grundarbeiderne i Drammen har efter en længere konflikt oprettet overenskomst med murmestrene i Drammen. Konflikten avsluttedes i slutten av september. Det av arbeiderne flere maaneder forut fremsatte forslag vedtoges.

Arbeiderne ved *Sundlökkens smelteverk, Sarpsborg*, har i septbr. gjennomført en lønstarif, der gjælder i 2 aar. Mindsteløn for arbeidere over 18 aar er kr. 3.50 med stigende satser for alt fagmæssig, specificeret arbeide.

Ved *Furuholmen* opstod i august en konflikt, idet arbeiderne mente sig berettiget til større oppgjør end hvad der fra arbeidsgiveren var opført. Ifølge den mellem forbundet og Fredrikstad tømmerdirektion oprettede overenskomst har arbeiderne ret til at øve kontrol med oppgjør, og de negtet at motta lønningen og forlangte saken undersøgt. Da arbeidsbestyreren negtet at foreta nyt oppgjør, nedlagdes arbeidet. Arbeidsstansningen blev dog ikke av lang varighet, idet det atter gjenoptoges den følgende dag, efterat bestyreren lovet at foreta en revision av regnskapet. Til denne revision skulde tømmerdirektionen og forbundet hver vælge 1 mand. Undersøkelsen ga det resultat, at arbeiderne hadde ret i sin paastand og at hver av dem hadde krav paa et tillæg av ca. 11 kroner.

Grubearbeiderne ved Foldals verk fremsatte i sommer krav om lønstarif. Da forhandlingerne ikke førte til noget resultat, nedlagdes arbeidet den 7. oktober. I anledning denne konflikt fortes først forhandlingerne mellem Bergverkernes fagsammenslutning og arbeidsmandsforbundet. I forhandlingerne medtokes efter arbeidsgivernes ønske ogsaa *Meraker* og *Killingdals* gruber. Forhandlingerne førte dog ikke til noget resultat, idet arbeidsgiverne fremsatte som endeligt tilbud et forslag, hvis satser laa betydeligt under det av direktøren ved Foldalen tidligere gjorde tilbud. For om mulig at faa en ordning istand, fremsatte arbeidernes forhandlere forslag om at lægge Sulitjelmatarifen til grund for forhandlingerne, hvilket arbeidsgiverne imidlertid avviste. Senere er forhandlinger ført mellem Norsk arbeidsgiverforening og Norsk arbeidsmandsforbund. I disse forhandlinger var likeledes medtat *Killingdals* og *Merakers* gruber, idet arbeidsgiverne hadde til hensigt ogsaa at faa ordnet lønsforholdene ved disse gruber samtidig med Foldals verk. Heller ikke ved disse forhandlinger lykkedes det at opnaa enighet. Arbeidsmandsforbundets repræsentanter fandt ikke at kunne anbefale det av arbeidsgiverne fremsatte endelige forslag, men vilde forelægge det for grubearbeiderne og gi arbeidsgiverforeningen meddelelse inden 4. januar om, hvorvidt arbeiderne vedtar forslaget.

Ved *Menstad bruk* ved Skien blev samtlige arbeidere opsagt av arbeidsgiveren, fordi de negtet at godkjende en av ham utarbeidet lønstarif. Foreningens formand er tillige avskediget, fordi han har drevet agitation. Opsigelsen utløp 21. december. Konflikten paagaar fremdeles.

Tarif for træsliperierne. Mellem arbeidsmandsforbundet og arbeidsgiverforeningen paagik i oktober forhandlinger om tarif for samtlige

træsliperier hørende under Norsk arbeidsgiverforening. Enighet opnaaddes om en overenskomst, der traadte i kraft 1. uke i november og er uopsigelig indtil 1. november 1910 og videre 1 aar ad gangen, hvis den ikke opsiges med 4 mdr.s varsel. Der opnaaddes et betraktelig tillæg i lønningerne. Mindsteløn for dagarbeidere fastsattes til 3 kr. pr. dag. Overenskomsten omfatter Follum, Hofsos, Heen, Viul, Haugfos, Labro træsliperier og Meraker bruk, Hofs bruk, Kongsagene bruk, Vittingfos bruk. Træsliperierne inddeltes i grupper, og blev særlig tarif opsat for hvert sliperi, avpasset efter de stedlige forhold. Men forøvrigt er de almindelige bestemmelser ens for alle.

Arbeiderne ved *Humsfos fabriker* (Vennesla arbeiderforening) paa-begyndte 16. oktober forhandlinger om overenskomst. Den 29. oktober undertegnedes overenskomsten, som gjælder til 16. oktober 1910. Der opnaaedes en lønsforhøielse, repræsenterende ialt ca. 10,000 kr. pr. aar.

Rebslugerne i Bergen har ved forhandling gennemført tarif i faget omfattende 5 bedrifter. Forhandlingerne begyndte 14. oktober og efter en række møter opnaaddes enighet om en tarif, der bl. a. fastsætter en forhøielse av 5 øre pr. time — fra 30—35 øre. Arbeidstiden er 60 timer pr. uke. Overenskomsten traadte i kraft 2. november.

Lagerarbeiderne hos firmaerne J. E. Mowinkel og Gert Meyer, *Bergen*, fremsatte i oktober lønskrav. Ved forhandlinger er det lykkedes at gennemføre en lønsforhøielse av fra 2—3 kr. pr. uke.

Kularbeiderne og kjørekarlene ved samtlige kulimportforretninger i *Kristiania* har i november gennemført en overenskomst, der hjemler arbeiderne en dagløn av kr. 3.50 (tidligere dagløn kr. 3.00) samt bestemmelser om arbeidstid, overtidsprocenter osv.

Høvleriarbeiderne ved Kr.a høvleri har ved forhandling opnaadd en lønsforhøielse for samtlige dagarbeidere ved bruket paa 10 pct. Likeledes har dagarbeiderne ved *Osterhausgadens høvleri* opnaadd en forhøielse av 25 øre pr. dag.

Tobaksarbeidernes forening, Bergen, har ved forhandling gennemført en overenskomst, der bl. a. fastsætter en ukentlig arbeidstid av 54 timer. For en fabriks vedk. var dette en forkortelse av 6 timer pr. uke og for en anden 4 timer. Mandlige arbeidere betales med 3 kr. pr. dag, og efter 2 aars forløp forhøies lønnen til kr. 3.25 à 3.50. Kvindelige arbeidere over 16 aar betales med 1 kr. pr. dag, efter 1 aar kr. 1.20 og efter 2 aar med kr. 1.50 pr. dag. Overtidsarbeide de 2 første timer efter ordinær arbeidstid betales med 50 pct. tillæg og nat-, søn- og helligdagsarbeide med 100 pct. tillæg. Dagløn for rul-lere og spindere kr. 3.50. Samme dagløn gjælder ogsaa for akkordarbeidere, naar ikke akkordarbeide utføres. Dagløn for kvindelige rul-lere og spindere 2 kr. For akkordarbeiderne er akkordsatser fastsat. Tarifen traadte i kraft den 16. november og er gjældende i 3 aar med 3 maaneders forutgaaende opsigelse.

Ved *Aamdals verks gruber* i Telemarken nedlagdes arbeidet den 26. november grundet angrep paa foreningsretten. Arbeiderne stiftet i høst en forening tilsluttet arbeidsmandsforbundet. Straks efter opsa bestyreren foreningens formand og 3 av styrets medlemmer. Forhandling har været forsøkt fra forbundets side, men uten resultat. Arbeidsnedlæggelsen omfatter 95 mand.

Ved *Engene dynamitfabrik* er gjennomført en lønstarif efter forhandlinger mellem arbeidsmandsforbundet og Norsk arbeidsgiverforening. Akkordsatserne blev gjennemgaaende forhøiet, og for dagarbeiderne fastsattes en mindsteløn av 3 kr. pr. dag à 9 timer, der paa fabriken er den vanlige arbeidstid. Haandverkere og de, der inde paa fabriken lønnes pr. dag eller pr. time, opnaadde likeledes et ikke uvæsentlig tillæg. De kvindelige arbeidere har for det meste akkord, men endel arbeider ogsaa for dagløn, og blev den mindste betaling for kvinder fastsat til kr. 1.80 pr. dag. Tarifen gjælder til 1. december 1910.

Ved *Geirfos glasverk*, Magnor, er overenskomst oprettet efterat streik har paagaat fra 1. mai til 1. novbr., ialt 7 mdr. Arbeidernes krav er i alt væsentlig indrømmet. Overenskomsten gjælder til 1. oktober 1909.

Luosavaara Kirunavaara aktiebolaget, Narvik.

Fra samtlige grupper av arbeidere ved bolaget, henhørende resp. under Norsk arbeidsmandsforbund, Norsk jern- og metalarbeiderforbund og Norsk træarbeiderforbund, var der indsendt til forbundene krav om lønsforhøielse etc. Forbundene indsendte kravene til sekretariatet, som godkjendte disse og likeledes var enig i, at de 3 forbund samtidig søkte at fremme saken. Lønskravene blev i juli maaned oversendt bolaget, og blev forhandling forsøkt. Jern- og metalarbeiderforbundets formand, hr. Ormestad, opholdt sig da i Narvik og ledet saken. Forhandling blev avvist av chefen for driften i Narvik, hr. oberstløjtnant Ole W. Lund, der erklærte, at han selv skulde klare bolagets affærer. Paa grund av forskjellige omstændigheter blev saken stillet i bero en tid. I oktober blev kravet indsendt paany saavel til forvaltningen i Narvik som til direktionen i Sverige. Man fik det svar, at de ikke kunde gjøre noget ved saken før i december, idet oberstløjtnant Lund fortiden var fraværende i Amerika. Dette var imidlertid ikke arbeiderne tilfreds med og opsa pladsene paa 14 dage, dog saaledes, at de maanedslønnede opsa med 3 maaneders varsel. Da det saaledes blev alvor, kom bolagets direktør i Kiruna til Kristiania sammen med ingeniør Richter fra Narvik. Efter en foreløbig konference med forbundene reiste disse herrer til Stockholm for at konferere med direktionen, hvorpaa ingeniør Richter et par dage efter kom tilbake og hadde fuldmagt til at forhandle om en foreløbig ordning. Saadan forhandling fandt sted 6. november mellem hr. Richter og formændene for de 3 forbund. Da bolaget bestemt erklærte ikke at kunnn opta realitetsforhandlinger før dets norske repræsentant kom tilbake, enedes man sluttelig om følgende foreløbige overenskomst:

„Mellem undertegnede fagforbund og Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag er d. d. avsluttet følgende overenskomst:

1. Bolaget er villig til at opta positive forhandlinger med de av arbeiderne i Narvik valgte komited medlemmer paa grundlag av det under 10. oktober indsendte forslag til tarifoverenskomst.
2. Disse forhandlinger maa under alle omstændigheder være paabegyndt i begyndelsen av januar og maa være tilendebragt inden utgangen av januar 1908.
3. De lønninger som maatte omforenes ved den endelige forhandling gjøres gjældende fra 15. november d. a.
4. Forbundene paa sin side garanterer, at den under 26. oktober indleverte opsigelse tages tilbake. Dog forutsættes, i tilfælde forhandlingerne blir resultatløse, at arbeidsnedleggelse kan finde sted fra det samme tidspunkt for saavel de fast ansatte som for de ikke fast ansatte arbeidere, dog ikke med kortere varsel end 14 dage fra den dag forhandlingerne maatte briste.

Videre blev det avtalt, at overenskomsten skulde nærmere utformes ved forhandlinger i Narvik mellem parterne inden opsigelsesfristens utløp. Rich. Hansen og M. Ormestad reiste i den anledning til Narvik. og efter konferencer og møter med avdelingene oversendtes bolaget følgende skrivelse:

Man skal herved meddele, at den mellem aktiebolaget ved dets repræsentant hr. ingeniør Einar Richter og repræsentanter for de 3 fagforbund under 6. november d. a. oprettede foreløbige overenskomst paa møte 10. ds. er vedtat av bolagets arbeidere under forutsætning av:

- I. At de av selskapets nuværende arbeidere, der som følge av indskrænkning enten er eller maatte bli avskediget, fortrinnsvis gjenindtas naar yderligere mandskap tiltrænges.
- II. At forskudspengene for akkordlagene fra nu av forhoies til 3 kr. pr. dag.
- III. At overenskomstens punkt 1 ikke skal være til hinder for at opta følgende nye eller ændrede krav under forhandlingerne: (Her følger de nye og ændrede krav for en hel del grupper, der dels tidligere ikke var organisert og dels fordi der var indtraadt ændrede forhold fra det første kravs indsendelse. Ialt var der som tillæg 14 poster.) Naar der er opsat saavitt mange nye og fra det oprindelige avvigende forslag, er aarsaken hertil den, at kravet av 24. juli d. a. dels ikke omfattet samtlige grupper og dels at endel av arbeiderne stod utenfor organisationen. Siden skrivelsen av 24. juli har imidlertid de forskjellige grupper nærmere drøftet kravene og fundet, at en del av dem burde opstilles anderledes. I vor skrivelse av 10. oktober d. a. er disse ændringer dog ikke medtat, idet vi kun gjengir skrivelsen av 24. juli; men naar der nu skal optas positive forhandlinger med det formaal at faa istand en overenskomst for et bestemt tidsrum, er man med arbeiderne enig i, at da bør ogsaa overenskomsten omfatte alle, som har arbeide for bolaget, for derved at undgaa at der senere for enkelte grupper kan komme særskilte krav, hvilket

ogsaa blev gjort opmerksom paa under forhandlingerne i Kristiania. Som ovenfor anført gaar nærværende ut paa, at samtlige disse krav kan behandles ved den endelige forhandling med den nedsatte komite."

Herpaa indløp fra bolaget følgende svar, der godkjendtes av arbeiderne:

"Herved erkjendes mottagelsen av skrivelse av igaar, hvori meddeles, at arbeiderne hersteds har vedtat den mellem fagforbundene og bolaget under 6. ds. oprettede overenskomst, hvorved arbeidsopsigelsen formelt er tat tilbake. Der er til overenskomsten knyttet visse forutsetninger, som bolaget godkjender; men for at undgaa enhver misforstaaelse tillater man sig til de tre punkter at knytte følgende bemerkninger: Ad I. Med hensyn til spørsmålet om bolagets forhold til arbeidere, som avskediges som følge av arbeidets indskrænkning, da vil vedblivende det princip anvendes, at de samme paanyt indtas saasnart anledning dertil gives. Dette forutsetter selvfølgelig, at personligt forhold ikke har foranlediget avskedigelsen. Ad II. Spørsmålet om forskudspengenes størrelse skal ifølge overenskomsten tas med i den endelige forhandling. At avgjøre dette nu vilde saaledes foregripe denne; men paa grund av omstændighetene indrømmer bolaget, at der fra nu av utbetales 3 kr. pr. dag som forskud til akkordlagene, og dette indtil den endelige forhandling har fastslaaet forskudspengenes størrelse. Ad III. Naar bolaget har erklæret sig villig til forhandling med arbeiderne, er det selvfølgelig meningen, at alle gruppers vilkaar skal behandles, da andet vilde være en uretfærdighet. At kravene ved dette tillæg er ændret kan forsaavitt ikke tillægges nogen avgjørende betydning, da det endelige resultat jo bestemmes ved forhandlingerne."

De utsatte forhandlinger i denne affære skal altsaa fortsætte i januar maaned 1908.

Voldgiftskjendelse.

Ved *Furuholmen lændse* ovenfor Sarpsborg oprettedes overenskomst første gang 1906 efterat forening var stiftet. Denne overenskomst fornyedes vaaren 1907. Arbeidet ved lændserne bestaar i at dele fra hinanden Sarpsborg- og Fredrikstadstømmeret og forøvrigt ogsaa utsortering og utskilning av tømmeret efter mærke og art. I tarifen findes saaledes en post som lyder: Tillæg for deling i 2 dele 5 øre pr. tier. Denne deling gaar i regelen ut paa at dele fra hinanden gran og furu. Denne deling i gran og furu har ogsaa været foretat for Borregaardstømmerets vedkommende. Arbeiderne har ment, at de har havt betalt for denne deling som for anden deling i 2. De fik imidlertid kjendskab til, at saa ikke var tilfældet, idet de kun fik betalt for den utskilte furu. De mente sig imidlertid berettiget til et tillæg av 5 øre pr. tier for det samlede kvantum gran og furu, og da dette ikke blev indrømmet, forlangtes saken indbragt for voldgift.

Voldgiftsretten sammentraadte den 12. december. Som voldgiftsmænd opnævnt av parterne og av arbeidsgiverforeningen og arbeidsmandsforbundet møtte: Ingeniør O. Tobiesen, flødningsdirektør Johannessén, trælsthändler Halvor Kaasen, kasserer K. Tørrés, forretningsfører M. Ormestad, sekretær Gunnar Sethil. Voldgiftsmændene valgte advokat Stang-Lund som formand. For tømmerdirektionen møtte ingeniør Furuholmen. For arbeiderne møtte fløter Anton Martinsen og Anton Morthougen. Retten holdt fortsat møte 20. december, hvor saadan kjendelse avgaves: Fredrikstad tømmerdirektion betaler for utskilning av furu av det til Borregaard bestemte tømmer for 1907 2500 kroner. Voldgiftens omkostninger deles mellem parterne.

Jern- og metalarbeiderforbundet.

Rørleggerne i Kristiania nedla arbeidet den 3. juli efterat foregaaende forhandlinger om en overenskomst var strandet. Konflikten omfattet 104 medlemmer. Den 22. juli opnaaddés enighet om en overenskomst, der fastslog 57 timers arbeidstid i uken, mindsteløn 35 øre pr. time, fra 1. mai 1908 37 øre pr. time. Rørleggere, som har arbeidet 7 aar i faget, hvorav 2 aar som selvstændig rørlegger, er berettiget til 38 øre pr. time, fra mai 1908 40 øre. Samtlige svende fik et lønstillæg av mindst 3 øre. Gjennemsnittslønnen for svende er ca. 43 øre pr. time. Likeledes fastsattes løn for gutter. Overenskomsten gjælder til 1. april 1910 og videre 1 aar ad gangen, hvis den ikke er opsagt efter 3 mdr.s forutgaaende varsel.

I *Dunderlandsdalen* har forbundet opprettet overenskomst med Dunderland Iron Ore Comp. Ltd. gjældende fra 15. juli 1907 til 30. juni 1910, altsaa 3 aar. Overenskomsten er avsluttet som en fællesoverenskomst omfattende arbeidsmandsforbundet, jern- og metalarbeiderforbundet og murerforbundet. Den gjennomførte overenskomst betegner et smukt fremskritt. Efter den av kompaniet optagne statistik var der 200 arbeidere, som hadde mindre end 35 øre pr. time. Alle disse fik mindst 35 øre. Mange rykket op fra 35 til 40 øre og endel til 45 øre. Den gjennemsnittlige fortjeneste var beregnet til 37 øre. Efter overenskomsten er den steget til 40 à 41 øre pr. time. 116 av forbundets medlemmer omfattes av overenskomsten.

Kobberslagerne ved Fredrikstad edikkesyrefabrik har efter 14 dages arbeidsnedlæggelse gjennomført krav om 57 timers arbeidstid og tilsvarende lønsforhøielse.

Ved *Svælgfos kraftanlæg*, Notodden, er opnaadd overenskomst, hvorved arbeidstiden forkortedes fra 59 til 57 timer ukentlig, 2 øre lønstillæg pr. time samt overtidsprocenter. Gjælder i 2 aar.

Elektromontørernes avdeling i Bergen har gjennomført overenskomst med 5 firmaer. Efter længere tids forhandlinger enedes man om, at

overenskomsten av april 1905 skulde gjælde med endel ændringer. Omfatter 24 medlemmer.

Ved *O. Mustad & Sønns fabrik*, Lysaker, opnaaddes i juli maaned ved forhandlinger lønsforbedring for ialt 57 medlemmer. Gjennemsnitsforhøielsen svarer til 4.5 ore pr. time.

Ved *Harstad mek. verksted* blev apriloverenskomsten forelagt, men verkstedet negtet at gaa med paa den, hvorfor pladsene blev op-sagt av samtlige medlemmer, 52 mand. 3 dage efter erklærte verkstedet at ville gaa med paa overenskomsten efter mindstelønsgruppe 2. Da der skulde utlønnes, viste det sig imidlertid, at de, som hadde erholdt tillæg tidligere i aarét, intet fik. Det blev derfor gjort henvendelse til verkstedet om at efterkomme overenskomsten og gi alle tillæg efter § 56 uten hensyn til, om de hadde faat noget tidligere. Efter endel undersøkelser fra verkstedets side maatte det selvfølgelig betale efter overenskomsten uavkortet. Ved verkstedet arbeider ca. 80 jernarbeidere, hvorav 52 medlemmer. Disse opnaadde altsaa forkortelse av arbeidstiden fra 60 til 57 timer og 4 ores lønsforhøielse samt læregutterne 1½ og 2½ ore. Gjennemsnittslønnen var for fagarbeidere før 32,4 og blev 36,4, for hjelpearbeidere var den før 22,5 og blev 26 ore.

Ved *Baklandets mek. verksted*, Trondhjem, blev apriloverenskomsten undertegnet 5. august, 2. gruppe lønstillæg efter § 5 b, idet arbeidstiden før var 60 timer. 20 arbeidere, hvorav 9 medlemmer.

Ved *Cathrineholms jernverk*, Tistedalen, nedlagdes arbeidet 23. juli og streiken paagik til 27. august, da enighet opnaaddes om en overenskomst, hvorefter de fleste fik 2 ore, nogle 3 ore, endel 4 ore og etpar 5 ores tillæg. Desuten frit hus og kr. 2.50 pr. maaned i vedpenge. Endvidere opnaaddes overtidsprocenter som ved verkstederne. Streiken omfattet 90 medlemmer; men en hel del reiste til utlandet og nogle tok arbeide andre steder. Endel fik dog ikke arbeide efter streiken, da driften blev noget indskrænket. Lønnen for fagarbeidere var før 28 ore plus endel naturalier. Efter tillægget blir den ca. 31, og naar hus og ved omgjøres i penge blir den ca. 35 ore.

Borregaard og Hafslunds fabriker. Ved disse fabriker hadde forbundet 180 medlemmer, der av arbeidsgiverforeningen blev utelukket den 29. mai. Lockouten varte til 19. august, da arbeidet blev gjenoptat og ny overenskomst oprettet — gjældende til 20. august 1910. Denne overenskomst er væsentlig den samme som apriloverenskomsten, dog med endel forandringer. Arbeidstiden blir saaledes uforandret 60 timer. Overtidsprocenterne, der før var 25 pct. for overtids- og nat-arbeide og 50 pct. for søndagsarbeide, blev *forhøiet* til 25 pct. for de to første overtimer, 50 pct. for natarbeide og 100 for de store høitider. Første mindstelønsgruppe, dog saaledes at hjelpearbeidere over 19 aar betales samme mindsteløn som dagarbeidere ellers ved fabriken (31.5 ore, fra 1. april 08 32.5 ore). Lønstillæg efter § 5 a, 3 og 2 ore. Dog med endel forandringer, hvorefter endel erholdt 3.5, 4, 5, 6 og 6.5 ore, mens enkelte paa grund av særegne omstændigheter faar

noget mindre end efter overenskomsten. Gjennemsnitlig set blir tillægget henvend 3 øre pr. time. Ifjor opnaadde forbundets medlemmer ved de samme fabrikker 4 à 5 øres tillæg, hvorved gjennemsnitsslønnen for fagarbeidere blev forhøiet fra 31.5 til 35.5 à 36. Efter tillægget nu stiger gjennemsnitsslønnen til ca. 38 à 39 øre.

Skotfos papirfabrik. Grundet lockouten blev 41 medlemmer uelukknet 15. mai, og arbeidet blev gjenoptat 20. august. Apriloverenskomsten med nogle forandringer blev vedtat. Arbeidstiden 60 timer blev uforandret, mens overtidsprocenterne blev forhøiet som ved Borregaard. 3 og 2 øres tillæg. Første mindstelønsgruppe. Varer til 20. august 1910. Gjennemsnitssløn for fagarbeidere for 34.5, efter tillægget 37 à 37.5 øre pr. time.

Hafslunds elektricitetsverk. Tarifoverenskomst blev oprettet 1. juli omfattende 47 medlemmer. 19 maanedslønnede opnaadde et gjennemsnitligt tillæg av 15 kr. pr. maaned, hvilket omtrent svarer til ca. 7 øre pr. time. 28 timelønnede opnaadde et tillæg av ca. 4 à 5 øre pr. time. Alle timelønnede har faat arbeidstiden forkortet med 1½ time pr. uke.

Embretsfos papirfabrik. 4 medlemmer ved Embretsfos blev uelukknet fra 2. mai sammen med de øvrige arbeidere. Ved arbeidets gjenoptagelse forlangte og fik to av dem 2 øres tillæg pr. time. Gjennemsnitsslønnen for de 4 var før 41.7 og blev 42.7.

Elektrikerne og rørleggerne i Drammen har ved forhandling oprettet en overenskomst. Der er opnaaet en forhøielse av gjennemsnitsslønnen av 3.6 øre for fagarbeidere og 2.2 for gutter. Arbeidstiden er 57 timer pr. uke (tidligere 59 og 60 timer). Ved de 2 bedrifter, overenskomsten omfatter, nemlig Drammens elektriske bureau og ingeniør Gran, arbeider 27 mand.

Ved *Kristiania sporveisselskap* har verkstedarbeiderne opnaaet en lønsforhøielse av 3 øre pr. time. Ialt 27 mand.

Alt ialt har forbundet i 1907 ordnet løns- og arbeidsforholdene ved 163 verksteder med tilsammen 9920 arbeidere, hvorav 7181 medlemmer.

Voldgiftskjendelser.

Der har i halvaaret været avsaqt 2 voldgiftskjendelser ianledning tvist om forstaaelsen av overenskomsten av 15. april 1907.

Ved *Laxevaags maskin- og jernskibsbyggeri* var der bl. a. et par medlemmer, som ikke fik lønstillæg efter overenskomsten, idet verkstedet paastod, at de maatte komme ind under § 5 d („for de arbeidere, hvis arbeidsevne paa grund av alderdom, sykdom eller vanførhet er nedsat, sker ingen forhøielse“ o. s. v.). Efterat klubstyret forgjæves hadde søkt saken ordnet, blev der nedsat forhandlingsutvalg i henhold til § 3 i overenskomsten herom. Der blev avholdt møter 22. og 26. august, hvorunder der opnaadde enighet for den ene mands vedkommende, idet han fik de omstridde 2½ øres tillæg. Angaaende den anden — Lauritz Smørdal — opnaadde ikke enighet, hvorfor det stedlige styre begjærte voldgiftsret nedsat.

Efter en vidtloftig procedure, hvorunder avhørtes ikke mindre end 15 vidner, undergaves sagen votering. Ved denne stemte voldgiftsrettens flertal (4) for, at vedkommende arbeider paa grund av svækket syn maatte komme ind under bestemmelsen i overenskomstens § 5, punkt d. Minoriteten (3) fandt ikke tilstrækkelig grund til at vedkommende skulde rammes av undtagelsesbestemmelsen og stemte derfor mot at saa skulde ske.

Voldgiftsretten fastsatte omkostningerne til 400 kroner — et noksaa kostbart apparat for en sak av ikke større rækkevidde.

*

Overenskomstens § 9 bestemmer, at arbeidere, der sendes længer bort end at de med rimelighet kan ha nattekvarter i sine hjem, skal godtgjøres for den tid de saaledes har arbeidet med et tillæg av 10 pct. til timelønnen. Og videre bestemmer paragrafen, at diætgodtgjørelsen skal utgjøre 2 kroner pr. døgn, forsaavidt der ikke betales efter regning eller der skaffes dem kost og logi. Bestemmelserne synes ganske klare, og ingen tvilte paa at dette gjaldt *alle* arbeidere, der blev sendt ut paa reisearbeide.

Firmaet *Christian Wisbech* i Kristiania negtet at betale 10 pct. til sine varmelednings- og heisemontører, likesom firmaet betalte *under* 2 kroner i diæt til yngre arbeidere med lavere timeløn. Der blev gjort krav paa fuld utbetaling, men Wisbech anførte, at overenskomsten ikke gjaldt montagearbeiderne, fordi de aldrig arbeidet paa verkstedet, og efter hans sigende var de ansat paa særlige vilkaar. Desuten anførte han en bestemmelse i sit gamle reglement, hvori det heter, at disse reisebestemmelser ikke gjælder montagearbeiderne. -- Saken blev saa paatalt av forbundet til arbeidsgiverforeningen i skrivelse av 8. august. Dennes sekretær var først enig i, at der ikke kunde gjælde nogen undtagelse for Wisbech; men efter at ha indhentet hr. Wisbechs uttalelse stillet foreningen sig paa hans side. Et forhandlingsmøte blev avholdt 6. november, hvori Wisbech sluttelig erklærte, at han nok kunde gaa med paa § 9 fra da av, men uten at betale procenterne fra overenskomstens ikrafttræden. Desuten tilla han den trusel, at det „ikke skulde bli han som tapte paa det“. Hermed mente han, at han for eftertiden vilde knappe av diæten og den ordinære timeløn, da han paastod, al han baade betalte høiere diæt og høiere løn end andre verksteder.

Forbundet kunde selvfølgelig ikke gaa med paa hans „tilbud“ under disse forutsætninger, men forlangte voldgiftsret nedsat og opstillet til denne følgende to spørsmål:

1. Omfatter overenskomsten av 15. april d. a. ogsaa Chr. Wisbechs montører?
2. (Hvis spørsmål 1 besvares bekræftende): Er Chr. Wisbech forpligtet til at efterbetale de av sine montører, der har hat saakaldt reisearbeide, de 10 procent tillæg til deres timeløn i henhold til overenskomstens § 9 a, regnet fra 15. april d. a.?

Wisbech fandt disse spørsmål utilfredsstillende og fremsatte følgende:

1. Er Chr. Wisbechs montagearbeidere at betrakte som verkstedsarbeidere, der som saadanne kommer ind under overenskomstens § 9?
2. Staar Christian Wisbechs reglemert av januar 1905 fremdeles ved magt for § 5's vedkommende, hvor montagearbeiderne udtrykkelig er undtat?

Saken gik derpaa til voldgift. Rettens protokol lyder: „Aar 1907 den 23. december sammentraatte en voldgiftsret til avgjørelse av en opstaat tvist mellem Chr. Wisbech og Norsk jern- og metalarbeiderforbund angaaende forstaaelse av § 9 i overenskomst av 15. april d. a. for montagearbeidernes vedkommende. Voldgiften er forlangt av Norsk jern- og metalarbeiderforbund. Av dette forbund er opnævnt og møtte som voldgiftsmænd: Rørlægger Carl Aamodt, mekaniker Arnt Aamodt og forretningsfører Rich. Hansen. Av Norsk arbeidsgiverforening er opnævnt og møtte som voldgiftsmænd: Direktør Bruun, ingeniør Carl Paus og ingeniør Meinich. Til formand i voldgiftsretten valgtes adv. Thaulow Aubert, der møtte efter tilkaldelse. For Norsk jern- og metalarbeiderforbund møtte hr. M. Ormestad. Hr. Chr. Wisbech møtte personlig. Begge utviklet sit syn paa saken.

Efter forhandling frafaldt hr. Wisbech de to av ham til retten rettede spørsmaal, idet parterne enedes om at gi spørsmaalene følgende form:

Spørsmaal 1: Omfatter overenskomsten av 15. april d. a. dens § 9 ogsaa Chr. Wisbechs montører?

Spørsmaal 2: Er Chr. Wisbech forpligtet til at efterbetale de av sine montører, der har hat reisearbeide, de 10 procent tillæg til deres timeløn i henhold til overenskomstens § 9 a, regnet fra 15. april d. a.?

Sakens videre behandling besluttedes derefter utsat til mandag den 30. kl. 5¹/₂.

Aar 1907 den 30. december sammentraadte atter voldgiftsretten. Efter diskussion av saken avsagdes saadan

kjendelse:

Ved Chr. Wisbechs fabrik gjælder et arbeidsreglement tilblit i overensstemmelse med lov av 27. 6. 92 og approberet ved kgl. res. av 6. 2. 05.

I dette reglements § 5 gives nærmere regler for betaling utenfor verkstedet — reisetillæg, diæt osv. — men heter det: „Disse bestemmelser gjælder dog ikke for montagearbeidere“.

Denne undtagelse for disses vedkommende er nærmere begrundet i Wisbechs fremstilling til retten.

I overenskomst mellem Norsk arbeidsgiverforening og bl. a. Norsk jern- og metalarbeiderforbund findes i § 9 under overskrift: „Arbeide utenfor verkstedet“ regler, der omtrent ordlydende falder sammen med § 5 i det nævnte reglement ved Wisbechs fabrik. Dog saa at der ikke findes nogen undtagelsesbestemmelse for montører. Denne overenskomst traatte i kraft 15. april d. a. Wisbechs montører gjør nu

gjældende, at overenskomsten ogsaa omfatter dem og kulkaster reglementet. Efter de foreliggende oplysninger har ikke forholdet med montører specielt været under drøftelse ved behandlingen av § 9 i overenskomsten. Efter sin overskrift og sit indhold synes bestemmelsen logisk lite at passe paa arbeidere, der saaledes som hos Wisbech utelukkende ansættes med reise- og utearbeide for øie. — Efter overenskomstens § 19 er reglerne i § 9 heller ikke av de regler, der ikke kan fravikes. Under disse omstændigheter finder retten ikke at overenskomsten dens § 9 kan rokke ved Wisbechs reglement § 5 eller ved Wisbechs adgang til at træffe særskilt avtale med montører om diæt m. v. Der er da heller ikke gjort noget for at faa reglementet forandret i overensstemmelse med lov av 27. 6. 1892 § 32. Majoriteten besvarte de fremsatte spørsmål saaledes: Ad 1. Nei. Besvarelse av spørsmål 2 bortfalder.

3 medlemmer av retten voterte for bejaende besvarelse av begge spørsmål.

Enstemmig fastsattes derefter omkostningerne ved voldgiftsretten saaledes: Formanden kr. 150.00, hver av de øvrige medlemmer kr. 80.00. Omkostningerne utredes med en halvpert av hver af parterne. — Retten hævet.“

Træarbeiderforbundet.

Tømmerlockouten i Kristiania. Den i forrige beretning omtalte konflikt inden tømmerfaget i Kristiania blev avsluttet i midten av juli efter 6 ukers arbeidsstans. Der blev oprettet en midlertidig overenskomst, og forutsætningen var at der skulde optas forhandlinger om en ny. Hvis der ikke inden utløpet av 2 maaneder var opnaadd enighet om en saadan skulde den midlertidige overenskomst gjælde til 1. april 1908, hvilket er blit resultatet.

Tømmer- og bygningssnekkernes forening, Stavanger, har ved forhandling avsluttet kontrakt for saavel tømmermændenes som bygningssnekkernes vedkommende. For snekkerne er mindstelønnen fastsat til 33 øre pr. time og for tømmermændene til 45 øre pr. time. I begge avtaler gjælder bestemmelsen om at der ikke skal arbeides i akkord. Likeledes bestemmelser om kun at benytte organiserte arbeidere m. v. Overenskomstene gjælder til 1. juni 1908 og videre med 3 maaneders opsigelse.

Tømmer- og bygningssnekkernes fagforening, Fredrikshald, har ved forhandling opnaatt at faa istand overenskomst med mestrene. Mindstelønnen er sat til 40 øre pr. time, for alt overtidsarbeide 50 procent, garanteret timeløn i akkord, 15 pct. tillæg for arbeide som ligger 2 km. utenom bygrænsen. Endvidere bestemmelse om at organiserte arbeidere fortrinvis skal benyttes. Overenskomsten gjælder til 1. april 1908 og kan senere opsiges med 2 maaneders varsel.

Bødkernes fagforening, Bergen, indsendte forslag til overenskomst i faget. Da mestrene avviste al forhandling, maatte arbeidet nedlægges

i begyndelsen av september. Omfatter ialt 70 mand. Senere har forhandlinger gjentagende været forsøkt. I begyndelsen av november var der to av byens autoriteter, som stillet sig villig til at mægle mellem de stridende parter. Den 11. november sendte en av mæglingsmændene en skrivelse til bødtermestrene og en til bødkersvendenes fagforening med forespørsel om de var villig til at modta mægling. Efter 2 dages forløp erklærte bødkersvendene sig villig til at motta tilbudet. Fra bødtermestrene indløp der intet svar. Der blev da tilstillet dem en ny skrivelse og efter 2 ugers forløp svarte bødtermestrene, at de den 4. mai hadde git Bødkersvendenes fagforening det svar, at de ikke kunde underhandle paa grundlag av en saa meningsløs pristarif. Skulde derimot svendene nu være villige til at underhandle paa frit grundlag, saa var der herfor intet til hinder fra mestrenes side. Med dette svar var mæglingsmændene avvist og skrivelseren blev overlatt til Bødkersvendenes fagforening. I medlemsmøte den 2. december blev skrivelsen fra mestrene behandlet og henvist til det stedlige styre for Norsk træarbeiderforbund. I møte av det stedlige styre for nævnte forbund den 3. december blev det besluttet at bødkersvendene burde gaa med paa at tilby mestrene underhandling paa „frit grundlag“. I møte av Bødkersvendenes fagforening den 4. december blev det vedtat at tilstille mestrene en skrivelse, hvori bødkersvendene erklærer sig villige til at indlede underhandlinger paa det av mestrene nævnte grundlag. Som svar herpaa mottok bødkersvendene den 11. december en skrivelse fra bødtermestrene, hvori de uttaler, at meningen med det „frie grundlag“ var, at hver av svendene kunde henvende sig til sine mestre og undersøke, om de kunde faa begynde i arbejde paa samme betingelser som før. Dette blev av svendene enst. forkastet. Der er ingen streikbrytere.

Bødkerne ved O. Mustad & Søn's fabrik, Lysaker, gjennomførte i slutten av december ved forhandling en overenskomst, som gjælder i 2 aar med 3 mdr.s opsigelse. Der opnaaddes en forhøielse paa akkodpriserne av indtil 30 pct. Timelønnen for dagarbeide forhøiedes fra 25 til 35 øre.

Norsk centralforening for boktrykkere.

Som meddelt i forrige beretning fik forbundet sekretariatets godkjendelse til at søke gjennomført likelydende tarifer i boktrykkerfaget over hele landet, efterhvert som de bestaaende tarifer utløp. I vaares utløp tariferne i *Kristiania, Bergen, Trondhjem, Stavanger, Kr.sand og Kr.sund*. Som tidligere meddelt lykkedes det paa samtlige steder at opnaa enighet om tarif, uten at det kom til arbeidsnedleggelse. I de øvrige avdelinger utløp tariferne først ved oktober maanedes utgang. Forhandlinger om ny tarif har hittil været ført i *Drammen, Tønsberg, Horten, Moss, Haugesund, Namsos, Elverum, Røros, Aalesund, Skien, Porsgrund og Stenkjær*. Paa alle disse steder, undtagen i *Stenkjær*, er det lykkedes at opnaa enighet uten arbeidsnedleggelse. Paa flere steder har pladsene været opsagt, men er enighet opnaadd i sidste øie-

blik. De opstillede hovedkrav i ovennævnte byer var de samme, som blev stillet i vaares, nemlig:

1. Forhøielse av mindstelønnen samt forhøielse for stykarbeidet.
2. Lønnen éns for kvindelige som mandlige utlærte arbeidere. Undtagelse herfra skulde kun ske for de sætterskers vedkommende, der allerede ved tariffens ikrafttræden var indtraadt i faget.
3. Indførelse av lærlingseskala.
4. Indførelse av specialtarif for maskinsættere, indeholdende bestemmelse om mindstelønnens størrelse, ordning av arbeidstiden, ordning av læretiden og bestemmelse om, at kun utlærte haandsættere kan antas ved maskinerne.
5. Krav om at kun utlærte trykkere ansættes ved rotationsmaskinerne.

Samtlige disse krav er gjennomført i de nye tarifer.

I *Drammen* hævedes mindstelønnen med 3 kr. pr. uke straks og med yderligere 1 kr. fra 1. januar 1910, da den altsaa blir 25 kr. pr. uke. En lignende forhøielse opnaaddes for sættersker, som var indtraatt i faget før tariffens ikrafttræden.

I *Tønsberg* forhøiedes mindstelønnen med 2 kr. pr. uke straks og med yderligere 1 kr. fra 1. januar 1910, efter hvilken tid den blir 24 kr. pr. uke. For sættersker opnaaddes en lignende forhøielse.

I *Horten* opnaaddes en forhøielse av mindstelønnen med 3 kr. pr. uke straks, saaledes at den blir 24. For sættersker opnaaddes likeledes 3 kr.s forhøielse pr. uke.

I *Moss* opnaaddes lignende forhøielse, og er mindstelønnen som paa Horten — 24 kr. Paa *Moss* sattes arbeidstiden til 49½ time ukentlig.

I *Namsos* har der hittil ikke eksisteret nogen tarif. I 1902 forsøgtes gjennomførelsen av en saadan, men det lykkedes dengang ikke. Nu er det lykkedes at gjennomføre en overenskomst, hvorved alle hovedkrav er gjennomført. Mindstelønnen sattes til 18 kr. pr. uke, hvilket var en forhoielse av 3 kr.

I *Haugesund* har der heller ikke tidligere eksisteret nogen tarif. Den nu indførte tarif indeholder foruten alle principspørsmålene ogsaa bestemmelse om, at arbeidstiden fra 1910 skal være 8 timer daglig. Mindstelønnen sattes til 21 kr. pr. uke, fra 1910 22 kr. pr. uke. Dette er en forhoielse av fra 6—3 kr. pr. uke.

Røros har heller ikke hittil havt nogen tarif. Mindstelønnen sattes der til 18 kr. pr. uke, hvilket var en forhoielse av 3 kr. pr. uke. For sætterskerne opnaaddes en forhoielse av fra 5—3 kr. pr. uke. Arbeidstiden sattes til 51 timer pr. uke.

I *Elverum* lykkedes det i sidste øieblik at opnaa enighet. Mindstelønnen sattes her til 21 kr. pr. uke, fra 1. januar 1910 22 kr. pr. uke. Dette var en lønsforhoielse av fra 6 kr. pr. uke.

I *Aalesund* hævedes mindstelønnen med 2 kr. straks, fra 1909 yderligere 1 kr. og i 1910 yderligere 1 kr.

I *Skien* hævedes mindstelønnen med 2 kr. pr. uke, dog saaledes, at alle arbeidere fik et forholdsvis tillæg, ogsaa de, som før hadde over mindstelønnen. Likeledes i *Forsgründ*.

I *Stenkjær* førte ikke forhandlingerne til noget resultat, hvorfor arbeidet nedlagdes den 1. decbr. Arbeiderne var villige til at gaa med paa en løn av 18 kr. pr. uke straks og 20 kr. fra 1910. Dette vilde arbeidsgiverne ikke gaa med paa, likesom de heller ikke vilde gaa med paa de principielle krav. Streiken omfatter 14 medlemmer. Senere er et av trykkerierne gaat med paa kravene.

Tarifbevægelsen paagaar i de gjenværende byer. Samtlige tarifer gjælder til 31. december 1912.

Murerforbundet.

Notodden. Som meddelt i forrige beretning fik murerne gjennomført sit lønskrav i juni maaned, uten at overenskomsten helt blev bragt i orden. I juli optok forbundet paany kravet og fik det gjennomført efter murerne forslag. Overenskomsten fastslaar 65 øre timen, 59 timers arbeidstid om uken og forøvrigt de sædvanlige bestemmelser. Kontrakten gjælder til 1. juni 1908 med 3 maaneders opsigelse. Opsiges den ikke, gjælder den fremdeles fremover for et aar ad gangen.

Den 10. september nedla de murere, der arbeidet ved kvælstofkompaniets anlæg, arbeidet. Aarsaken var, at en opsynsmand hadde optraatt paa en fornærmelig maate og kommet med usande beskyldninger mot nogle murere. Avdelingen krævet nu, at opsynsmanden skulde fjernes. Ved forbundets mellemkomst optoges forhandlinger, der førte til det resultat, at anlægssstyret skriftlig gav opsynsmanden avsked fra enhver befattning med byggearbeidet og murerne virksomhet. Likeledes skulde tilbakekaldes de beskyldninger, der var fremsat. Arbeidsnedleggelsen varte en uke.

I november kom det atter til konflikt ved kvælstofkompaniets anlæg. Ved en midlertidig arbeidsindskrækning opsa muresteren 6 mand i overensstemmelse med de inden murerfaget gjældende regler: at den, som sidst indtages, først skal opsiges. Anlæggets overingeniør forlangte imidlertid, at foreningens formand skulde opsiges, — forøvrigt kunde muresteren opsi hvem han vilde. Vedk. foreningsformand hadde arbeidet ved anlægget flere aar og der var intet at utsette paa hans dygtighet som arbeider eller paa hans opførsel forøvrigt. I sin egenskap av tillidsmand hadde han imidlertid maattet fremføre arbeidernes klagemaal for ingeniøren, og dette likte nok ikke denne. Murerforbundet fandt, at her var gaat utenfor de i faget gjældende regler for opsigelse paa en maate, som ikke ganske rolig kunde passere, og søkte og erholdt sekretariatets tillatelse til eventuelt at nedlægge arbeidet for om muligt at fremtvinge en tilfredsstillende ordning. Da saken ikke blev ordnet ved forhandling, blev arbeidet nedlagt. Efter at arbeidsstansning hadde paagaat i 3 uker, blev arbeidernes krav imøtekommet paa tilfredsstillende maate, idet anlæggsstyret

forpligtet sig til at indta foreningens formand og for fremtiden opsi murerne i henhold til de inden faget gjældende regler.

I *Guldsmedvik* er gjennomført en overenskomst med grubekompaniet „Dunderland Iron Ore Co. Ltd.“ og forbundet direkte. Kontrakten fastsætter, at de til enhver tid i Trondhjem gjældende arbejdspriser og arbejdsbetingelser ogsaa skal gjælde i Guldsmedvik for nærværende 60 øre. Lønningerne har tidligere været 50 øre timen. Der er stadig fast arbejde ved anlægget for 10 à 12 murere. Kontrakten gjælder til 30. juni 1910 med 3 måneders opsigelse. Opsiges den ikke, gjælder den fremdeles for et aar ad gangen.

Ved *Odda* er det ved forhandlinger lykkedes at opnaa enighet om en kontrakt gjældende for et aar. Kontrakten har vanlige opsigelsesbestemmelser og garanterer 65 øre timen og frit hus, procenter for overtid, fællesakkord og kun benyttelse av organiserte folk. Kontrakten er oprettet direkte med det engelske selskap „Alby United Carbide Factories, Limited“ og bygmester Aarsten.

I *Porsgrund* er det ved forhandling lykkedes at gennemføre en lønskontrakt. Overenskomsten, der har en varighet av 2 aar, fastsætter en mindsteløn for murere av 60 øre pr. time, hvilket er en forhøielse av 10 øre timen. Endvidere indeholder overenskomsten bestemmelser om lærlingeregulativ, procenter for overtid etc.

I *Sarpsborg* kom det til endel forviklinger grundet nogle avskedigelser ved Borregaard. Ved forbundets mellemkomst lykkedes det at opnaa en midlertidig overenskomst. Kontrakten med Borregaard udløper 1. april d. a.

Paa grund av de ved murarbeidernes krav om overenskomster i Kristiania, Stavanger og Drammen opstaaede arbejdsstansninger, blev ogsaa forbundets medlemmer paa disse steder inddrat i striden og blev som følge herav arbejdsledige i kortere eller længere tid.

Norsk formerforbund.

Ved *Eidsfos verk* var en hel del av akkorderne paa diverse støpegods yderst daarlig betalt, og nogen forhøielse var heller ikke at erholde efter overenskomstens ikrafttræden. Forhandlinger førtes mellem arbeiderne paa stedet og arbejdsgiverne uten resultat. Man kom da overens om en fortsat forhandling i Kristiania, som fandt sted 11. december. Efterat der paa dette møte var fremlagt beviser for hvor daarlige akkordpriserne ved Eidsfos var i forhold til andre støperiens priser, blev man enige om at gjenopta nye forhandlinger om akkordernes forhøielse mellem eierne og arbeiderne paa stedet, paa grundlag av den indgaaede overenskomst. Disse nye forhandlinger har senere fundet sted mellem parterne, og enighet om akkordernes forhøielse er opnaaet, dog ikke helt ut det som arbeiderne forlangte. Imidlertid staar endnu en ting uløst, idet eierne ikke vil betale

for det som gaar vrak under støpningen. De samme indvendinger gjøres nu fra andre arbeidsgivere for ovnstøperiernes vedkommende, selv fra de som hittil har gaat med paa at betale for vrak. Paa dette punkt er der saaledes nogle arbeidsgivere der respekterer overenskomsten ved at betale for vrak (vedkommendes timeløn for medgaat tid), andre der betaler endel, og atter andre som slet ikke vil betale for saadant. Der vil nu fra forbundets side bli krævet en forhandling med arbeidsgivernes centralstyre til en avgjørelse herom, vedrørende samtlige disse ovnstøperier. Opnaaes ikke enighet vil forbundet kræve saken ind for voldgift.

Bokbinderforbundet.

I *Stavanger* indsendte avdelingen forslag til ny tarif den 5. oktober. Efter endel forhandlinger enedes man den 18. oktober om en tarif, der fastsetter en mindsteløn for svende av 22 kroner pr. uke. Endvidere fastsattes mindsteløn for kvindelige arbeidere fra kr. 8.00—kr. 14.00 pr. uke. Lærlingeskalaen blev ogsaa gjennomført. Overenskomsten gjælder til 1. september 1910 med 3 maaneders opsigelse. Er den ikke opsagt inden 1. juni gjælder den videre 1 aar osv.

I *Trondhjem* nedlagdes arbeidet 19. oktober, idet enighet ikke kunde opnaaes med mestrene om ny tarif. Ved nye forhandlinger, som optoges den 28. november, lykkedes det at opnaa enighet, saaledes at arbeidet gjenoptoges den 2. december. Den nye tarif maa betegnes som et stort fremskritt, idet arbeiderne i alt væsentlig har faat sine krav gjennomført. Alle hovedprinsipper undtagen lærlingeskalaen er vedtat. Mindstelønnen for svende sættes til 22 kr. efter 4 aars arbeide som svend. Alle som tidligere hadde 22 kr. eller derover fik 2 kroners lønsforhøielse. Endvidere er fastsat løn for lærlinge og for kvindelige arbeidere. For kvinderne er lønnen efter 5 aars arbeide i faget fastsat til 11 kroner pr. uke. Arbeidstiden er fastsat til 56½ time pr. uke. Overenskomsten gjælder til 1. april 1910. Streiken varet i 6 uker. Samtlige streikende — ialt 35 — har erholdt sine pladse tilbake.

Møbelsnekkerforbundet.

I *Fredriksstad* fremsattes i september krav om gjennomførelse av overenskomst. Mestrene vilde ikke engang forhandle om forslaget, hvorfor pladsene blev opsagt. Efter arbeidsstansningen kom dog forhandling i gang, og er der opnaadd enighet om ny tarif, som maa betegnes som en smuk seier for arbeiderne. Den nye overenskomst indeholder bl. a. bestemmelser om mindsteløn, 37 øre pr. time, og en ukentlig arbeidstid av 57 timer. Arbeidsstansningen varte i 7 uker. Arbeidstiden er forkortet med 3 timer ukentlig.

Fra 12. oktober er *Nilsens møbelsnekkerverksted, Kristianssand S.*, blokeret grundet brudd paa overenskomst.

I *Aalesund* er snekkermestrene Kr. J. Olsen og Knut E. Ingebrigtsen fra 1. december blokeret for arbeidskraft grundet brudd paa overenskomst.

Skotøiarbeiderforbundet.

Den langvarige konflikt hos skotøifirmaet *H. W. Erga, Stavanger*, som vi omtalte i *forrige* beretning, er avsluttet efter 20 ukers streik med et for arbeiderne gunstigt resultat.

Ved *Salomons skofabrik, Kristiania*, paagaar blokaden fremdeles.

Stenhuggerforbundet.

Forbundet har set sig nøtt til at blokere *Carl Bakkes stenhuggeri, Kristiania*, for arbeidskraft, idet han negter at betale i overensstemmelse med hvad andre betaler for lignende arbeide. Ved Bakkes stenhuggeri arbeidet 7 medlemmer av forbundet.

Slagter- og pølsemakerforbundet.

I *Stavanger* indsendte slagtersvendene til mestrene ved det kommunale slagtehus krav om lønstillæg. Der blev ogsaa opnaat enighet om en forhoielse, som arbeiderne var tilfreds med, uten at de dog fik dette fastslaat i en formelig av mestrene undertegnet overenskomst. Arbeiderne fortsatte arbeidet i tillid til det mundtlige løfte fra mestrene, men knapt en uke efter frafaldt mestrene den nye pris og begyndte at betale efter den gamle igjen. Dette fandt arbeiderne at maatte protestere mot og nedla med forbundets og sekretariatets samtykke arbeidet i december maanedes begyndelse.

Tricotagearbeiderskernes forbund.

I juli maaned indsendte arbeiderskerne hos firmaet *Lauritzen & Sørensens tricotagefabrik* krav om pristarif. Efter at forhandlinger var forsøkt med firmaet, overlodes saken til arbeidsgiverforeningen og landsorganisationen. Den 5. oktober enedes man om en overenskomst, der gjælder til 1. juni 1909 og kan opsiges med 2 maaneders varsel. Den oprettede overenskomst indeholder en mængde satser og saaledes et ganske vidtløftigt arbeide. Tarifen betyr et smukt fremskridt. Den gjennemsnitlige forhoielse kan anslaaes til 8 pct.

Handskemakernes forening.

I august indledede foreningen forhandlinger om ny tarif i faget. Den gjældende tarif var opsagt til udløb 1. september. Den nye tarif gik væsentlig ut paa en forhøielse av 2 kroner pr. uke i lønnen. Der opnaaddes ikke enighet ved forhandlingerne, og arbeidet maatte nedlægges. Efter nogle dages arbeidsnedlæggelse blev arbeidernes krav imøtekommet og arbeidet gjenoptat. Hos en handskemaker, der beskæftiget 1 svend, blev blokade erklæret.

*

Av regnskaperne vil man se, hvilke av de foran nævnte konflikter har været understøttet av landsorganisationen, likesom man ogsaa derav vil kunne se, hvormeget der har været utbetalt til hver enkelt konflikt.

Man vil ogsaa av indtægterne kunne se hvad der er indbetalt til streikekassen i aaret. Der har i aaret 1907 været utlignet i streikekontingent 6 uker à 10 øre, 3 uker à 50 øre og 10 uker à kr. 1.00. Ialt pr. heltbetalende medlem kr. 12.10.

Ekstrakt av administrationskassens regnskaper

Indtægt:

Kassebeholdning fra forrige aar	kr.	936.46
Norsk arbeidsmandsforbund, administrationskontingent	kr. 6127.50	
— jern- og metalarb.forb.	2794.80	
— træarbeiderforbund	762.20	
— centralf. f. boktrykkere	654.50	
— formerforbund	346.10	
— skotøiarbeiderforbund	316.20	
— murerforbund	304.30	
— bakerforbund	242.70	
— stenhuggerforbund	218.90	
— møbelsnekkerforbund	199.50	
— malerforbund	135.60	
— bokbinderforbund	132.00	
— havne- og transportarb.f.	122.40	
— slakter- & pølsemakerforb.	4.80	
Kr.a sporveisselsk. funkt. forening	46.50	
Logarvernes forening	11.50	
Telefonarbeidernes forening	16.00	
Handskesyerskernes	12.10	
Forgyldernes fagf., Drammen	8.90	
Fredriksværens repslugerforening	4.60	
Stukkatorernes fagforening, Kr.a	6.30	
Hvidgarvernes forening	3.90	
Fyrstikarb.	35.10	
Korkskjærernes	16.80	
Sukkervarearb.	21.00	
Hattmakernes	25.10	
Kr.a bryggearb.	24.20	
Cigararbeidernes	28.70	
Tricotagearbeiderskernes forbund	22.00	
Repslugerarbeidernes for., Kr.a	17.00	
Handskemakernes	11.20	
Forgyldernes fagforening,	5.90	
Do. restance for 1906	0.70	
Holmenkolbanens forening, administrationskontingent	2.50	
Slakter- og pølsemakernes for., Bergen, restance for 06	1.90	
		12,683.40
Forskjellige indtægter		207.00
Salg av Den internationale beretning		287.70
— - statistikmateriel og love		3.20
Laan - streikekassen		1,952.52
	Tils. kr.	16,070.28

Regnskapet revideret og befundet i orden.

Kristiania, 18. januar 1908.

Arthur Theting.

Tobias Olsen.

for tidsrummet 1. januar — 31. december 1907.

Utgift:

Abonnement	kr.	87.70
Det internationale sekretariat	"	90.72
Meddelelsesbladet	"	713.95
Porto og telegrammer	"	201.23
Kontorrekvisita	"	138.28
Bevilgninger	"	2605.25
Husleie	"	508.00
Lønninger	"	1950.00
Belysning	"	89.12
Bokbinderarbeide	"	98.35
Telefon, avgift og flytning	"	95.00
Repræsentationsudgifter	"	1045.34
Utgifter ved Den internationale beretning	"	662.65
Trykning	"	2615.50
Ekstra kontorhjelpe	"	482.00
Agitation	"	270.45
Annoncer	"	6.40
Assurance	"	3.25
Kongresserne	"	3212.71
Indkjøb av skrivemaskine og inventar	"	962.95
Rengjøring	"	20.00
Diverse udgifter	"	211.43
		kr. 16,070.28

Tils. kr. 16,070.28

Kristiania, 31. december 1907.

Herman Olsen.

Ole O. Lian.

Ekstrakt av streikekassens regnskaper for tidsrummet 1. januar—31. december 1907.

Indtægt:		
Kassebeholdning fra forrige aar		kr. 20,580.75
Norsk arbeidmandsforb., ekstrakont.	kr. 141,307.20	
— jern- og metalarb.f.	69,153.20	
— træarbeiderforbund	17,505.00	
— centralf. f. boktr.	15,306.85	
— formerforbund	9,418.80	
— skotsøiarbeiderforb.	7,190.50	
— murerforbund	6,812.00	
— stenhuggerforbund	5,302.50	
— møbelsnekkerforb.	4,997.00	
— malerforbund	3,627.40	
— bakerforbund	3,818.00	
— bokbinderforbund	3,001.05	
Tricotagearb. forbund	242.00	
Sukkervarearb. forening	455.15	
Forgyldernes fagf., Kr.a	152.10	
Handekesyerskernes for.	172.35	
Fredriksværens repslagerf.	132.20	
Logarvernes forening	248.80	
Cigararbeidernes forening	675.50	
Kr.a bryggearbeideres foren.	763.40	
Kr.a repslagerforening	336.75	
Hvidgarvernes forening	102.00	
Handskemagernes	310.70	
Stukkatoernes	147.60	
Fyrstikarbeidernes	967.60	
Kr.a sporveiss. funkt. foren.	1479.40	
Hattmakernes forening	537.90	
Korkeskjærernes	469.50	
Forgyldernes fagf., Drammen	214.75	
Telefonarb.s	128.00	

„ 294,975.20

Restance for 1906:

Stenhuggerforbundet	kr. 1,432.95
Slakter- og pølsemakernes foren., Bergen	65.55
Forgyldernes fagf., Kr.a	24.15

„ 1,522.65

Bidrag i anledning lockouten:

Landsorganisationen i Sverige	kr. 40,000.00
— - Tyskland	8,872.50
— - Ungarn	489.85
— - Serbien	70.94

Utgift:		
Norsk arbeidmandsforbund:		
Magnesitarbeiderne i Snarum	kr. 7,976.80	
Murarbeiderne i Tr.hjem	976.00	
Cementarbeiderne ved Slemmestad	176.00	
Murarbeiderne i Drammen	832.00	
Glasarbeiderne ved Geierfos	9,464.00	
Papirarbeiderne ved Embretfos	26,288.00	
Skotfos arbeidmandsforening	48,856.00	
Skien	17,864.00	
Skien sten-, jord- og tomtearb.f.	5,048.00	
Lockouten i Sarpsborg	120,054.00	
Murarbeiderne i Kr.a	232.00	
Grubearbeiderne ved Foldals verk	12,056.00	
		kr. 249,822.00

Norsk træarbeiderforbund:		
Bødkerne i Stavanger	kr. 2,456.00	
Tømmerlockouten i Kr.a	5,920.00	
Tømmer- og bygningssn. i Drammen	240.00	
Træarbeiderne i Sarpsborg	4,520.00	
Tømmerne i Aalesund	488.00	
Trævarefabrikarb i Drammen	122.36	
Bødkerne i Bergen	8,340.40	
		„ 22,086.76

Norsk jern- og metalarbeiderforbund:		
Jern- og metalarb. ved Magnor	kr. 112.00	
— „ Embretfos	480.00	
— „ Skotfos	3,192.00	
— „ Hafslund	1,120.00	
— „ Borregaard	9,720.00	
Rørlæggerne i Kr.a	902.00	
Jern- og metalarb. ved Katrineholm	1,712.00	
		„ 17,238.00

Norsk murerforbund:		
Murerne i Tr.hjem	kr. 1,584.00	
— - Kr.sand S.	256.00	
— - Drammen	1,288.00	
— - Sarpsborg	1,176.00	
— - Svælgfos	108.00	
— - Kristiania	912.00	
		„ 5,324.00

Norsk skotsøiarbeiderforbund:		
Skotsøiarbeiderne i Stavanger	kr. 3,784.00	

De samv. fagforb. i Danmark	2,000.00
Frivillige bidrag.	840.24
	52,273.52
Laan	10,000.00
Renter for 1906	122.29
Forskjellige indtægter	26.70

kr. 379,501.12

Kristiania, 31te dechr. 1907.
 Regnskabet revideret og befundet iorden.
 Kristiania, 18de jan. 1908.
 Arthur Theting.

Tobias Olsen.

Skomakerne i Bergen	732.00
- Harstad.	128.00
	4,644.00
Norsk møbelsnekkerforbund:	
Møbelsnekkerne i Kr.a kr.	112.00
- Kr.sand S.	24.00
- Fr.stad	664.00
	800.00
Norsk malerforbund:	
Malerne i Kr.ania kr.	160.00
- Aalesund	186.70
- Kr.ania.	336.00
	682.70
Norsk formerforbund:	
Formerne i Sarpsborg kr.	520.00
- ved Foldals verk	64.00
	584.00
Norsk bokbinderforbund:	
Bokbinderne i Tr.hjem.	768.00
Norsk centralforening for boktrykkere:	
Typograferne i „Morgenposten“, Kr.a kr.	463.99
- Stenkjær	108.00
	571.99
Norsk stenhuggerforbund:	
Stenhuggerne i Kr.a kr.	196.00
Borge stenhuggerforening	24.00
	220.00
Handskemakerne i Kr.a	45.33
Norsk slakter- og pølsemakerforbund:	
Slakterne i Stavanger	304.00
Streiker i utlandet	790.40
Tilbakebetalt laan	10,000.00
Laan til „Folkets hus“	30,000.00
Laan til administrationskassen	1,952.52
Forskjellige utgifter	158.70
	kr. 345,992.40
Balance, kassebeholdning 31. december 1907	33,508.72
	kr. 379,501.12

Ole O. Lian.

Herman Olsen.

Status pr. 31.

Aktiva:

Utestaaende fordringer:		
Laan til Folkets hus	kr. 30,000.00	
Norsk bakerforbund, ekstrakontingent	„ 2,600.00	
		kr. 32,600.00
Inventariekonto	„ 1,800.00	
Kassabeholdning	„ 33,508.72	
		<u>kr. 67,908 72</u>

Regnskapet revideret og befundet i orden.

Kristiania, 18. januar 1908.

Arthur Theting,

Tobias Olsen,

december 1907.

Pr. Ballance Passiva: kr. 67,908.72

kr. 67,908.72

Kristiania, 31. december 1907.

Ole O. Lian.

Herman Olsen, Revisor.

Naar vi opsummerer resultaterne av aarets arbeide, maa det sies, at disse er tilfredsstillende. Tilslutningen til organisationen har øket i en glædelig grad, organisationen har vundet i fasthet og styrke, og der er kommet mere bevidst forstaaelse blandt arbeiderne av sammenslutningens nødvendighet. Aaret staar i saa henseende som det mest lysende i vor fagorganisations historie. Bedst kom dette tilsyne under den store lockout i papir- og celluloseindustrien. Det bevis paa samhold og offervillighet, som under denne blev avlagt, selv av unge og uprøvede organisationer, bærer bud om, at solidariteten har vundet øket styrke blandt arbeiderne i det aar, som gik. Paa tarifoverenskomsternes omraade er der utrettet store ting i det forløpne aar. Arbeidsgiverne er blit tvunget til at anerkjende organisationen som den ene medbestemmende part i arbeidsforholdet; der er oprettet en række overenskomster, hvorved arbeidsbetingelserne er fastslaat, tildels for en længere tid. Gjennem alle disse overenskomster er det lykkedes at opnaa betydelige forbedringer i løns- og arbeidsforholdene. Men det mest bemerkelsesverdige er, at mindstelønsprincippet maa siges at være fastslaat gjennem aarets tarifarbeide. Efter den stilling, arbeidsgiverne har maattet indta likeoverfor mindstelønskravet, kan der vel vanskelig fra deres side længer reises nogen kamp mod dette princip; det blir da herefter mere mindstelønnens størrelse, som kampen kommer til at staa om.

Vi kan saaledes med tilfredshet se tilbake paa det svundne aar. Hvad der er vundet, bør mane os til nye tak, bør mane os til med øket tro og begeistring at gaa til kampen i det nye aar. Organisationer kræver stadig mere arbeide, mere ihærdighet. Stilstand er ødelæggelse. Og vi har nok av opgaver. Vi har endnu ikke kommet langt; selv om vi kan være tilfreds med begyndelsen, saa har vi foran os et stort arbeidsfelt. Først og fremst gjennem agitationen at oplyse arbeiderne om organisationens betydning og saa at forbedre og ordne arbeidsforholdene. Vore motstandere rustet sig til kampen. De vil ikke godvillig la os faa, hvad vi kræver som vor ref. Og en svingning i konjunkturerne kan straks gjøre vor stilling vanskeligere. Det gjælder derfor at holde organisationen i orden, saa den kan evne at tilbakeslaa mulige angrep.